

47 år i faget

Den 1. marts siger Alice Hansen farvel til 'verdens bedste job'

04
15

4/2015

13. FEBRUAR

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 5/2015, der udkommer den 27. februar, er mandag den 16. februar kl. 12. Deadline for stillingsannoncer til 6/2015 er den 2. marts kl. 12. For tekstsideannoncer er deadline til 6/2015 onsdag den 25. februar.

Redaktionen af 4/2015 er afsluttet den 5.2.2015

Abonnement

Abonnementspris 2015:
969,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 48,00 kr. + porto

Oplag

43.445 i perioden
1.7.13-30.6.14

Produktion

Datagraf Communications A/S, Aarhus

Forsidefoto

Nils Lund Pedersen

KOMMENTAR

Socialpædagoger over hele landet er rigtigt gode til via pædagogisk faglighed og med velegnede metoder at forebygge og forhindre magtanvendelser over for børn og unge

Magtanvendelse er sidste udvej

Af Verne Petersen
Forbunds næstformand

FOTO: THOMAS PRISKORN

Debatten om magtanvendelse som metode i det socialpædagogiske arbejde med udsatte børn og unge bølger for tiden op og ned. Senest fik debatten liv i kølvandet på den såkaldte Solhaven-sag, hvor 12 ansatte har stået anklaget for at udøve massiv vold mod de anbragte børn og unge. Vores pointe i den sammenhæng var, at det, de stod anklaget for, ikke havde noget med socialpædagogik at gøre. Og at sagen i høj grad peger på behovet for faglighed i indsatsen. Det nummer af Socialpædagogen, du sidder med, har i en række artikler fokus på magtanvendelse, og jeg håber, at bladet vil inspirere til den vigtige debat.

Når børn og unge anbringes, så er der en årsag til det. Det kan være psykisk sygdom, omsorgssvigt og andre former for svigt. Derfor er det helt afgørende, at vi som socialpædagoger ved, at når disse børn og unge reagerer, og også reagerer uhensigtsmæssigt, så er der en årsag til det. Det er vores opgave med socialpædagogisk arbejde og med faglighed at møde disse børn og medvirke til, at de uhensigtsmæssige reaktioner undgås.

Mit udgangspunkt er, at magtanvendelse skal være den allersidste udvej. Og det er min opfattelse, at socialpædagoger over hele landet er rigtigt gode til via pædagogisk faglighed og med velegnede metoder at forebygge og forhindre magtanvendelser over for børn og unge. Min opfattelse er, at indsatsen over for disse udsatte børn og unge aldrig skal handle om sanktioner og straf. Den skal altid handle om omsorg og udvikling.

Derfor er det også afgørende, at der er den nødvendige faglighed, de nødvendige kompetencer og den nødvendige supervision på landets anbringelsessteder. Og at børn og unge anbringes de steder, hvor fagligheden og kompetencerne faktisk kan være med til at støtte og udvikle dem.

Socialpædagogerne har deltaget i regeringens udvalgsarbejde om magtanvendelse. Det er et relevant stykke arbejde, som jeg tror, vi er mange fagfolk, som forventer os noget af. Er reglerne, som de skal være, eller skal vi have ændret rammerne for brug af magtanvendelser? Udvalgsarbejdet ender med nogle anbefalinger, som efter planen falder i løbet af foråret.

Socialpædagogernes mål er, at de nye regler om magtanvendelse bliver bedre og får et tydeligere fokus på barnets ret. Vi tror på, at gode og præcise regler om magtanvendelse hindrer og forebygger magtanvendelser. Det væsentlige er, at magtanvendelse undgås. Det skal være den allersidste udvej – det er det, man griber til, når alt andet er prøvet.

INDHOLD

FOTO: SØREN KJELDGAARD

04

04 MAGTANVENDELSER

Sidste år blev der indberettet mere end 4.000 magtanvendelser over for børn og unge på fx opholdssteder og døgninstitutioner, men det er muligt at minimere antallet. I Socialtilsyn Hovedstaden siger sektionsleder Kristina Vang Jensen: 'Vi ved, at tilbud, der har prioriteret uddannelsesforløb om konflikt nedtrapning, har færre magtanvendelser end andre, ligesom tilbud, der bruger metoder som low arousal eller træningsprogrammer, hvor de unge lærer vredeshåndtering'. På Specialinstitutionen Skodsborg arbejder Niels Dueholm, Jette Kjærtsholtsen og Majbritt Boye Mortier (på billedet) med KP-metoden, der handler om at afstemme pædagogikken efter det enkelte barn og nedtrappe konflikter

04 Forebyggelse i gråzonen**09** Afledning, afværgning**12** Det handler om kendskab

FOTO: NILS LUND-PEBERSEN

16

16 FAGLIGT FYRTÅRN

Alice Hansen har i knap 47 år arbejdet med mennesker med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Hun var med, da udviklingshæmmede tilbragte dagen i sengene på de store centralinstitutioner og til i dag, hvor hun går på pension fra et job som hjemmevejleder i beboernes eget hjem. Hele vejen har hun haft sin fagforening med på sidelinjen. Hun har både været menig medarbejder, afdelingsleder og leder og mener på tærsklen til sin pensionisttilværelse, at der er et udviklingspotentiale hos alle handicappede. 'Jeg kan dog være bekymret for, om der er politisk vilje til at ofre ressourcerne til arbejdet'

16 Alice ser tilbage på 47 års arbejde**22 RETSSAG**

Solhaven-sagen endte med frifindelse

23 AARHUS

Lønkrav til private opholdssteder

24 SERVICELOV

Minister dykker ned i høringsvarene

25 ARBEJDSMILJØ

Skal beskyttes mod vold i fritiden

25 OK 2015

Klar til slutspurten

26 FORSKNING

Anbragte børn trives

28 BØGER

MAGTANVENDELSER

Forebyggelse i gråzonen

I 2014 fik socialtilsynene mere end 4.000 indberetninger om magtanvendelser over for børn og unge. Tilsynene fokuserer bl.a. på pædagogisk refleksion og minimering af magt

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Ricky John Molloy

I de første ti måneder af 2014 blev der mere end 4.000 gange anvendt magt over for børn og unge anbragt på fx døgninstitutioner og opholdssteder. Det viser en opgørelse som Socialstyrelsen har lavet på baggrund af oplysninger fra landets fem socialtilsyn, der blev etableret 1. januar 2014. Før havde ingen et samlet overblik over omfanget af magt over for anbragte børn, da magtanvendelser kun skulle indberettes til den enkelte kommune – men nu har anbringelsesstederne fået pligt til også at indberette magt til socialtilsynene. I opstartsfasen har der dog været lidt forskellig praksis omkring indberetninger og registreringer.

– Tallet er derfor behæftet med en vis usikkerhed. Socialstyrelsen forventer, at der fra 1. januar 2015 sker en mere ensartet registrering i

de fem socialtilsyn, skriver konsulent Anne Lund Frydensberg fra Socialstyrelsen.

Opgørelsen viser ikke, hvor stor en andel af magtanvendelserne, der ligger uden for det tilladte – men i Socialtilsyn Hovedstaden vurderer sektionsleder Kristina Vang Jensen, at det her drejer sig om mellem 15 og 20 pct. af de magtanvendelser, der indberettes til sektionen for børn og unge.

Hun understreger dog, at der er tale om et skøn. – Socialtilsynet har ikke afgørelseskompetence, og det er derfor ikke vores opgave at afgøre, om den enkelte magtanvendelse er tilladt eller ej – men det er vores opgave at føre tilsyn med, at anbringelsesstedet generelt følger reglerne, siger hun.

Uden for det tilladte

Ifølge loven er det kun tilladt at anvende fysisk magt i form af føren eller fastholdelse, hvis barnet eller den unge er til fare for sig selv eller andre – eller hvis fortsat ophold i fællesskabet er 'uforsvarligt,' men i 15-20 pct. af tilfældene vurderer Kristina Vang Jensen altså ikke, at magtanvendelsen ligger indenfor det tilladte.

Det kan fx dreje sig om et barn, der larmede eller på anden måde forstyrrede voldsomt i et fællesrum og derfor blev ført ud – men larm og forstyrrelse er efter Kristina Vang Jensens vurdering ikke nok til, at fortsat ophold i fællesrummet kan betegnes som 'uforsvarligt'.

– Bestemmelsen om at fortsat ophold i fællesrummet er 'uforsvarligt' kan efter min vurdering kun bruges, hvis der er nogen i rummet, som lider under den enkelte unges adfærd. Det kan fx være en situation, hvor en ung virkelig går amok og skriger og råber på en måde, der udløser et angstanfald hos en af de andre unge, siger hun.

De andre socialtilsyn ønsker ikke at skønne over omfanget af magtanvendelser, der ligger uden for det tilladte. I Socialtilsyn Midt siger tilsynschef Ulla Bitsch Andersen:

– Det er den anbringende kommune, der skal tage stilling til, om den enkelte magtanvendelse er tilladt eller ikke tilladt – og der kan vi godt have en

Diskuter på facebook

Er der behov for klarere regler?

Når det gælder magtanvendelser, er der en gråzone mellem det, der er tilladt – og det, der er strafbart. Hvad betyder det for dit arbejde? Er der behov for klarere regler?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook

FOREBYGGELSE Den sikrede institution Sølager forsøger at nedbringe antallet af magtanvendelser ved hjælp af metoden Studio III. Metoden har et element af fysisk træning. Det handler bl.a. om at træne en form for selvforsvar, som i modsætning til almindelig selvforsvar er kendetegnet ved, at den unge ikke påføres smerte.

Vi skal ikke komme med løsninger, for løsninger kræver, at man kender det konkrete barn rigtig godt, og det gør vi ikke – men det forventer vi, at pædagogerne gør. Det, vi beder dem om, er at reflektere over, hvad der udløser en bestemt adfærd – og hvad man kan gøre for at forebygge adfærden

Kristina Vang Jensen, sektionsleder, Socialtilsyn Hovedstaden

anden vurdering, men det går vi ikke officielt ud med. Og jeg vil derfor heller ikke give et skøn eller slag på tasken.

Hun medgiver dog, at det forekommer.

– Mange tilbud forstår det her med, at man må gribe til magt hvis barnet er til skade for sig selv eller andre meget bredt. De mener fx, at barnet kan være til skade for sig selv, hvis det får lov til at have en adfærd, der er socialt stigmatiserende, og det er ikke korrekt forstået. Man er ikke til skade for sig selv eller andre, fordi man er drønirriterende, siger hun.

I Socialtilsyn Nord skriver lederen af sekretariatet, Steffen Hjorth Sunesen, i en mail til Socialpædagogen:

– Vi forholder os ikke specifikt til ikke-tilladte magtanvendelser. Alle magtanvendelser læses igennem for at vurdere, om indberetningen har tilsynsmæssige konsekvenser og måles op i forhold til den generelle pædagogik på stedet.

Fokus på refleksion

Selv om der til Socialtilsyn Hovedstaden altså ganske ofte kommer indberetninger om magtanvendelser, der efter Kristina Vang Jensens vurdering ikke er tilladte, betyder det ikke nødvendigvis, at Socialtilsynet slår hårdt ned på de anbringelsessteder, der udfører ikke-tilladte magtanvendelser.

– Vi er særligt optagede af, om det enkelte tilbud har pædagogiske overvejelser, der ligger til grund for deres pædagogiske praksis. Når vi er kritiske

over for tilbud, handler det om, at de ikke i tilstrækkelig grad har pædagogiske begrundelser for indgrebet – og refleksioner over, hvordan det kan undgås fremadrettet. Og det gælder også, hvis der er tale om tilladte magtanvendelser, siger hun.

Heller ikke i Socialtilsyn Midt bliver der nødvendigvis slået hårdt ned på en enkeltstående, magtanvendelse, der ligger uden for det tilladte. Ulla Bitsch Andersen siger:

– Ulovlige magtanvendelser kan give anledning til rigtig meget – men det behøver ikke at gøre det. Hvis det er et enkeltstående tilfælde, hvor vi har fået en fyldestgørende redegørelse og lederen har taget hånd om situationen, så er det ikke sikkert, at vi finder det nødvendigt at foretage os mere.

Gråzone

Efter Kristina Vang Jensens vurdering er der en stor gråzone mellem på den ene side det, der er tilladt – og på den anden side det, der er strafbart.

Hvis Socialtilsynet vurderer, at en magtanvendelse kan være decideret strafbar, anmeldes det til politiet – og ud af de mere end 4.000 indberettede magtanvendelser, er det i hele landet kun sket tre gange i 2014. Den ene politianmeldelse kom fra Socialtilsyn Hovedstaden.

– Det drejede sig om en medarbejder, der i en form for chok var kommet til at stikke en ung en lussing med flad hånd. Den episode anmeldte vi til politiet, der valgte ikke at gå videre med sagen, fortæller Kristina Vang Jensen, der pointerer, at de hellere vil politianmelde én gang for meget end én gang for lidt.

Socialtilsyn Midt har indgivet to politianmeldelser om magt.

– Der er en gråzone mellem det, der er tilladt magtanvendelse – og det, der er vold, men i de to konkrete situationer mente vi altså, at det tendende vold. Den ene drejede sig om, at bestemte personer blev hidkaldt, når der havde været en u hensigtsmæssig situation, og selv om konflikten var nedtrappet, blev den optrappet igen – og førte til voldsomme fastholdelser, fortæller Ulla Bitsch Andersen. I den anden sag var der tale om beskrivelse af et regulært slagsmål mellem medarbejder og beboer.

Politiet undersøgte sagerne nærmere, men endte med at henlægge dem uden at rejse tiltale.

4.247 magtanvendelser over for børn og unge

Antal indberettede magtanvendelser i perioden 1. januar – 31. oktober 2014

Socialtilsyn Hovedstaden	1.499
Socialtilsyn Midt.	1.463
Socialtilsyn Nord	279
Socialtilsyn Syd	511
Socialtilsyn Øst	495
I alt	4.247

Vi ved, at tilbud, der har prioriteret uddannelsesforløb om konfliktnedtrapning, har færre magtanvendelser end andre, ligesom tilbud, der bruger metoder som low arousal eller træningsprogrammer, hvor de unge lærer vredeshåndtering

Kristina Vang Jensen, sektionsleder, Socialtilsyn Hovedstaden

– Undervejs gav vi påbud om, at bestemte medarbejdere ikke måtte have med bestemte børn at gøre indtil forholdene var undersøgt nærmere – og vi har lige fået medhold fra Ankestyrelsen i, at det var i orden at give et sådant påbud, siger Ulla Bitsch Andersen, der understreger, at Socialtilsyn Midt i dag mener, at det konkrete anbringelsessted har fået styr på sine magtanvendelser.

Vold og ulovlig frihedsberøvelse

I strafferetlig forstand er det særligt bestemmelserne om vold og 'ulovlig frihedsberøvelse', der kan komme på tale i forhold til magtanvendelse.

Når det gælder vold, er Kristina Vang Jensen ikke i tvivl om, hvornår en politianmeldelse kan blive nødvendig.

– Hvis man anvender metoder, der er hjemlet i magtanvendelsesbekendtgørelsen – fastholden og føren – så mener jeg ikke, vi er ude i straffeloven. Decideret vold – at slå eller sparke fx – hører derimod ind under straffeloven, siger hun.

Når det gælder ulovlig frihedsberøvelse, er billedet mindre klart. Nærværende fagblad har tidligere beskrevet en konkret episode, hvor to store, stærke mandlige socialpædagoger bar en råbende og skrigende pige ud af sit værelse og ind i en ventende bil for at køre hende ud i et sommerhus med fastskruede vinduer. Om hun ville det eller ej, skulle hun blive i sommerhuset i to uger med henblik på afrusning og relationsopbygning (se Socialpædagogen nr. 1/2014). Kristina Vang Jensen understreger, at den beskrevne episode fandt sted, før Socialtilsynet blev oprettet.

– Men hvis vi i morgen får en indberetning om en tilsvarende episode, vil vi kraftigt overveje en politianmeldelse for at få afklaret, om der er tale om ulovlig frihedsberøvelse. Men det er dilemmafyldt, fordi jeg går ud fra, at forældre og anbringende kommune var orienteret, siger hun.

Tilbageholdt ved rømning

I 2014 har Socialtilsyn Hovedstaden haft flere indberetninger, hvor unge er blevet fastholdt med henblik på at forhindre, at de stak af fra anbringelsesstedet.

– Et typisk eksempel på en ikke-tilladt magtanvendelse er, at et barn bliver tilbageholdt, fordi

det vil rømme stedet – og med mindre man er inden for de første 14 dage eller er på en sikret institution, er der ikke hjemmel til at tilbageholde barnet. Og så er der nogle tilbud, der siger: 'Men vi skal også passe på dem'. Og det er så et eksempel på, at jura og pædagogik ikke helt går hånd i hånd, siger Kristina Vang Jensen.

Når hun skal skønne, om en sådan tilbageholdelse skal politianmeldes, lægger hun vægt på intentionen. Er barnet tilbageholdt ud fra et hensyn til omsorg og behandling?

– Der er en gråzone mellem omsorg og magt, og det er utopisk at tro, at lovgiverne kan forholde sig mere indgående til det. I mit skøn vil jeg læne mig op ad, at hvis der ikke er et gyldigt beskyttelseshensyn at tage, så er vi ovre i straffeloven. Jeg tror oprigtigt på, at langt de fleste medhjælpere og pædagoger vil barnet det bedste, og hvis jeg kan se, at det er det, de vil, så synes jeg heller ikke, det er en strafbar handling. Men er de bare ude på at statuere magt og nedværdige barnet, så kan det være det, siger hun.

Efter jul var Socialpædagogerne ude i medierne med budskabet om behovet for ændrede regler for magtanvendelse, således at det bliver tilladt at anvende fysisk magt af hensyn til fællesskabet – fx hvis et barn ødelægger måltidet ved at smide med maden.

Magt som sidste udvej

Kristina Vang Jensen tror ikke, at en sådan lovændring vil få den store betydning for socialtilsynets arbejde.

– Hvad enten magtanvendelsen er tilladt eller ej, lægger vi vægten på, om anbringelsesstedet har gjort sig pædagogiske overvejelser om magtanvendelsen – og reflekteret over, hvordan det kan forebygges i fremtiden. Magt skal altid være sidste udvej. Man må ikke bare ty til magt for magtens skyld, siger hun.

Kristina Vang Jensen lægger vægt på, at der er mange muligheder for at forebygge og nedbringe antallet af magtanvendelser.

– Vi ved, at tilbud, der har prioriteret uddannelsesforløb om konfliktnedtrapning, har færre magtanvendelser end andre, ligesom tilbud, der bruger metoder som low arousal eller træningsprogrammer, hvor de unge lærer vredeshånd-

Mange tilbud forstår det her med, at man må gribe til magt hvis barnet er til skade for sig selv eller andre meget bredt. De mener fx, at barnet kan være til skade for sig selv, hvis det får lov til at have en adfærd, der er socialt stigmatiserende, og det er ikke korrekt forstået. Man er ikke til skade for sig selv eller andre, fordi man er drønirriterende

Ulla Bitsch Andersen, tilsynschef, Socialtilsyn Midt

tering. Det at lave afledningsmanøvrer, så man fx arbejder med skift, hvor en ny pædagog tager over, hvis en konflikt er ved at udvikle sig, er også noget, der virker ufatteligt godt. Så er der nogle tilbud, der siger: 'Men det har vi ikke ressourcer til'. Men spørgsmålet om ressourcer er en anden diskussion.

Omvendt vurderer Kristina Vang Jensen, at konsekvenspædagogik og konfrontationspædagogik fører til flere magtanvendelser – ligesom hun kan se en sammenhæng mellem på den ene side et dårligt arbejdsmiljø med stort sygefravær og en høj personalegennemstrømning og på den anden side mange magtanvendelser.

– Om det så er de mange magtanvendelser, der fx medfører et højt sygefravær eller omvendt ved vi ikke – Men det er meget tænkeligt, at hvis man mangler en medarbejder, så man fx skulle have været fire og nu kun er tre, ja, så er der mindre tid til pædagogiske drøftelser – og til at lave afledningsmanøvrer, og så kommer magtreaktionen lidt hurtigere.

Påbud om udskrivning

Socialtilsynet har flere muligheder for at reagere på indberetninger om magtanvendelser. De kan fx bede om uddybende forklaringer pr. mail eller

telefon, de kan tage på et ekstra tilsynsbesøg og de kan tage spørgsmålet om magtanvendelser op på det ordinære tilsynsbesøg. I sidste instans er der mulighed for at trække godkendelsen af stedet tilbage eller give et påbud, der skal opfyldes, hvis tilbuddet fortsat skal være godkendt som anbringelsessted – men den typiske reaktion handler om at gå i dialog med anbringelsesstedet.

– Vi skal ikke komme med løsninger, for løsninger kræver, at man kender det konkrete barn rigtig godt, og det gør vi ikke – men det forventer vi, at pædagogerne gør. Det, vi beder dem om, er at reflektere over, hvad der udløser en bestemt adfærd – og hvad man kan gøre for at forebygge adfærden. I magtanvendelseskemaerne bliver anbringelsesstederne bedt om at beskrive episoden op til magtanvendelsen, og her kan man som anbringelsessted vælge at beskrive, hvad der skete et minut før – eller fem timer før. Og så vælger de fleste et minut før. Men der vil vi gerne bede dem gå et skridt længere tilbage og lede efter mønstre og fx spørge: Hvorfor er han så vred på lige det tidspunkt, fortæller hun.

Et konkret eksempel kan være en analyse, der viser, at der er særligt mange magtanvendelser på et barn, når barnet kommer hjem fra hjemmebesøg hos forældrene. Og når man har den viden, kan man spørge: Hvad kan man så gøre, når han kommer tilbage fra et hjemmebesøg?

– Er det fx en idé systematisk at tage en samtale med barnet og høre, hvordan han har det efter hjemmebesøget – frem for bare at sige: Hej med dig, der er middag kl. 17.30.

I 2014 fik Socialtilsyn Hovedstaden mere end 500 indberetninger om magtanvendelser overfor den samme borger, der er en meget udviklingshæmmet ung. Her lykkedes det ikke anbringelsesstedet at finde en metode til at undgå de mange magtanvendelser – og til sidst gav socialtilsynet dem påbud om at udskrive ham. Hvordan det går på det nye anbringelsessted, ved Kristina Vang Jensen ikke, da borgeren er anbragt i en anden region.

Andre eksempler på påbud – fra andre socialtilsyn – er eksempelvis påbud om, at personalet skal på kursus i loven om magtanvendelser og påbud om, at en bestemt form for 'vandrepædagogik', der kunne opfattes som afstraffelse ikke måtte anvendes. ■

Statistik med forbehold

Socialtilsynet tager forbehold for opgørelsen over magtanvendelser, idet de nystartede socialtilsyn ikke har haft en helt ensartet praksis for indberetning og registrering. Opgørelsen fortæller heller ikke om detaljerne bag indberetningerne, og hos Socialtilsyn Hovedstaden er der fx i hele 2014 kommet 1.523 indberetninger – men heraf drejer de 510 sig om den samme borger.

– Og det er et meget specielt tilfælde med en meget udviklingshæmmet ung, så det giver et mere korrekt billede, at sige, at der derudover er indberettet omkring 1.000 magtanvendelser, siger sektionsleder Kristina Vang Jensen.

Endvidere skelner opgørelsen ikke mellem de forskellige former for magtanvendelser, der fx både kan omfatte rumundersøgelser på sikrede institutioner og fysisk magt i form af føren eller fastholdelse.

Afledning, afværgning

Den sikrede institution Sølager har en målsætning om færre magtanvendelser overfor de unge, der eksempelvis kan være dømt for grov vold og røverier. De er godt på vej med metoden Studio III, der oprindeligt er udviklet til handicappede

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Ricky John Molloy

1 4-årig 'Marc' vil ud, væk, men der er både låste døre og et højt hegn imellem ham og friheden. Det gør ham vred. Meget vred.

– Hvis I skal hjælpe mig, kan I slå jer selv ihjel! Eller dræbe hinanden, råber han.

Socialpædagog Denis Vrzogic står på gangen foran Marcs værelse sammen med en kollega. De har lukket døren til fællesarealerne og derved forhindret, at andre drenge kommer til og måske hidser Marc yderligere op.

– Rolig, rolig, tag det roligt, siger Denis Vrzogic, men hvis der er noget, Marc ikke vil, så er det at tage det roligt.

Han smadrer en stol i gulvet, så den splintrer. Kaster med kiks. Kyler dynen afsted. Vælter sengen.

Hele tiden koncentrerer Denis Vrzogic sig om sit eget kropssprog. Selv om han måske er bange og urolig, viser han det ikke. Han prøver at slappe af i sine egne muskler i stedet for at spænde op. Trækker vejret ned i maven og sætter ord på: Vi gør dig ikke noget. Vi rører dig ikke. Vi er her for at hjælpe.

Fjerner ting

Hver gang han og kollegaen får muligheden, fjerner de nogle af de ødelagte ting. For eksempel hvis Marc trækker sig ud på badeværelset.

– Vi tager det væk, så du ikke kan komme til at gøre skade på dig selv. Eller på os, forklarer de.

Så er Marc igen ude af badeværelset. Han kaster sin seng i gulvet, så sengebenet ryger af. Tager det op i hånden. Går frem mod Denis Vrzogic, der nu står ude på gangen.

– Læg det ned, siger Denis Vrzogic roligt.

Men Marc lægger ikke sengebenet ned.

I stedet træder han to skridt frem mod Denis Vrzogic, der med hele sin krop sender samme signal som før: Jeg gør dig ikke noget. Jeg springer ikke på dig.

– Læg det ned, gentager Denis Vrzogic.

Og så smider Marc stolebenet fra sig.

Alternativ til fængsel

To-tre måneder efter fortæller Denis Vrzogic historien som et eksempel på, hvordan metoden Studio III har gjort en forskel på den sikrede institution Sølager, der er et alternativ til varetægtsfængsling og fængsel for unge under 18 år, der fx kan være dømt for vold, grov vold, røverier eller sågar mord. Og for unge under 15, der som Marc er anbragt til pædagogisk observation.

– Tidligere tror jeg, at en sådan situation ville være endt med en magtanvendelse. Vi ville have holdt drengen fast, fordi vi var bange for, at han ville skade sig selv eller os. Men nu ventede vi lidt længere end vi ellers ville have gjort, og det endte med, at han faldt ned, uden at vi havde anvendt magt. Og at han faktisk sagde undskyld for alt det, han havde ødelagt.

Efterfølgende har Denis Vrzogic også talt med Marc om, hvad de kan gøre for at hjælpe ham i en lignende situation, og han har ønsket at blive fulgt hen til et tomt værelse, hvor han kan afreagere uden at smadre alle sine ting – men det har endnu ikke været aktuelt.

Uddannelsesforløb

I ca. halvandet år har Sølager arbejdet på at minimere magtanvendelser ved hjælp af metoden Studio III, der ellers bliver brugt over for fysisk og psykisk handicappede.

Alle medarbejdere har fået et tre-dages kursus og Denis Vrzogic og fire andre har fået en tre-ugers uddannelse som Studio III-instruktører, og nu er de ved at skræddersy et internt undervisningsforløb til andre medarbejdere.

Studio III-uddannelsen har en teoretisk dimension, der ligesom fx KP-metoden (se artiklen 'Det handler om kendskab' på side 12) handler om at mindske konfrontationer og lægge strategier, der får den unge til at samarbejde.

I starten var der nogen, der troede, at Studio III-metoden bare handler om at undlade at stille krav til de unge – men det er en misforståelse. Vi skal stille krav, men vi skal stille dem på en måde, der får de unge til at sige ja

Vivian de Zoete, afdelingsleder, Sølager

– I starten var der nogen, der troede, at Studio III-metoden bare handler om at undlade at stille krav til de unge – men det er en misforståelse. Vi skal stille krav, men vi skal stille dem på en måde, der får de unge til at sige ja. Og det er vigtigt at være opmærksom på, hvad der er målet, siger afdelingsleder Vivian de Zoete, der også er intern Studio III-instruktør.

Morgenbakke på værelset

Som et konkret eksempel nævner hun en ung, der ikke ville stå op om morgenen og først kom ned i undervisningscentret, når alle værksteder var ved at lukke. Her var målet at få den unge op og i gang.

Men i stedet for fx at konfrontere den unge om morgenen, når han måske kun havde sovet en halv time og nægtede at stå ud af sengen, talte en medarbejder med ham om aftenen, hvor han var frisk. Hvordan var det, når han ikke var på Sølager? Hvordan kom han da op om morgenen?

Jo, så plejede den unge at stå stille og roligt op og gå rundt i underbukser, indtil han vågnede – men på Sølager var han nødt til at gå fuldt påklædt ud i fællesrummet for at få morgenmad, og han syntes, det var anstrengende at forholde sig til så mange mennesker.

– Og så foreslog vi, at han i en periode på 14 dage kunne få en morgenbakke ind på værelset, så han kunne spise morgenmad i enerum og vågne langsomt op. Det vakte lidt modstand blandt medarbejderne, der spurgte: Hvad er vi? Er vi tjenerne eller hvad? Men alle gik med på at give ham morgenbakken, og da de 14 dage var gået, og han havde fået vendt sin døgnrytme, indvilgede han i at spise morgenmad sammen med de andre. Og siden har det ikke været et problem at få ham til at deltage i undervisningen. Så let går det selvfølgelig langt fra altid, men det væsentlige er tilgangen, hvor vi prøver at finde individuelle løsninger og undersøge, hvad der ligger bag, når de unge nægter noget, fortæller Vivian de Zoete.

Fysisk træning

Et andet element i arbejdet med at stille krav på en måde, der får de unge til at sige ja, handler om overleveringer. Medarbejderne på Sølager gør nu endnu mere ud af at overdrage informationer, så personalet i undervisningscentret eksempelvis ved, hvordan morgenen er forløbet – og derfor også ved, hvis en ung allerede har været frustreret, og der derfor ikke bør stilles så store krav netop den dag.

Ud over den teoretiske del indeholder Studio III også en praktisk, fysisk del, der bl.a. handler om en form for selvforsvar: Fysiske greb, som personalet kan bruge til at komme væk, hvis en ung fx tager fat i dem eller ligefrem tager kvælertag. Men i modsætning til almindelig selvforsvar, indebærer ingen af grebene, at den unge påføres smerte. Der er også en teknik til fastholdelse, hvor det ikke gør ondt på den unge, men hvor den unge om man så må sige 'kører sig selv træet'. Personalet lærer også at bevæge sig rundt på den mest sikre måde, så man fx ikke kommer til at trænge sig selv op i en krog – ligesom man gennem rollespil træner et roligt kropssprog.

– Og når vi skal gennemføre den interne træning, vil vi lægge vægt på at træne dagligdags situationer i de rum, hvor vi færdes til hverdag, fortæller Denis Vrzogic.

Ved bladets deadline havde Sølager ikke en præcis statistik over antallet af fysiske magtanvendelser, men Vivian de Zoete og Denis Vrzogic er helt sikre på, at der har været et kraftigt fald. ■

Læs mere om Sølager på www.soelager.dk

Mere om Studio III

Studio III er en engelsk metode, der blev grundlagt i 1992 af Andrew McDonnell. Den er siden blevet udbredt til andre lande, der udover Danmark fx tæller Tyskland, Sverige, Norge, Australien, Canada, Israel og Sydafrika.

Visionen bag Studio III er at skabe en kultur, der fokuserer på det enkelte menneskes velbefindende – herunder reduktion af fysiske magtanvendelser.

Der er en dimension af fysisk træning, men hovedvægten er at skabe en gennemgribende kulturforandring, der involverer alle ansatte i organisationen.

Studio III kan både bruges i arbejdet med børn og unge og mennesker med forskellige handicaps som fx hjerneskader og autisme.

Læs mere på www.studio3.org

KROPSSPROG Som Studio III-instruktør har Denis Vrzogic fokus på kropssproget. Det gælder om at undgå aggressive signaler.

Det handler om kendskab

Specialinstitutionen Skodsborg har lov til at anvende mere magt end almindelige anbringelsessteder – men de gør alt for at undgå det. Blandt andet ved hjælp af KP-metoden, der handler om at afstemme pædagogikken efter den enkelte unge og nedtrappe konflikter

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Søren Kjeldgaard

Pigen sad på sit værelse og filede på en skruetrækker. Majbritt Boye Mortier, der er leder af Specialinstitutionen Skodsborg, vidste, at hun var nødt til at få den fra hende. En skarpsleben, sylespids skruetrækker kan være et farligt våben.

– Men i stedet for fx at få to store stærke mænd til at gå ind til hende og bede hende aflevere, gik jeg alene derind med en overfaldsalarmer på mig – mens en mandlig kollega ventede diskret lige uden for en glasdør. Jeg satte mig stille og roligt ned over for pigen, og begyndte at tale om noget helt andet. Hvilke planer havde hun for sit værelse? Mens pigen filede videre, fortalte hun mig, at hun godt kunne tænke sig nogle duftlys. Først

efter et stykke tid spurgte jeg: 'Hvad er det du laver der?'. 'Det skal blive et våben', sagde pigen. 'Så jeg kan forsvare mig selv. Hvis der nu er nogen, der overfalder mig'. 'Men der er jo ikke nogen, der kommer og gør dig noget her på Skodsborg', sagde jeg. 'Det kan jeg ikke vide med dem, der er her', svarede pigen og filede videre.

Majbritt Boye Mortier vidste, at pigen havde haft nogle traumatiske oplevelser med mænd, og hun gik lidt i dialog med hende om det. Var der noget, de kunne gøre for at hun kunne få det bedre med de mandlige pædagoger på Skodsborg? Hun havde allerede en kvindelig kontaktpædagog, men var der mere, de kunne gøre? Var det fx en idé, at pigen altid blev vækket af kvinder?

– Da vi havde siddet sådan og været i dialog et stykke tid, sagde jeg: 'Den der skruetrækker, den kan du ikke have. Sådan er reglerne her'. Og så sagde hun: 'Okay, men kan du så ikke putte den i en plasticpose og gemme den på dit kontor. Og så give den til min mor, næste gang hun kommer?'. 'Okay', sagde jeg, 'jeg lægger den op på mit kontor'. Og så rakte hun den til mig.

Fire elementer

Majbritt Boye Mortier fortæller historien som et eksempel på, hvordan de arbejder med KP-metoden på Specialinstitutionen Skodsborg.

KP står for Kongruens Pædagogik. Kongruens betyder 'i overensstemmelse med', og metoden handler kort sagt om, at man skal tilpasse sin pædagogik, så den er i overensstemmelse med den enkelte unges aktuelle situation. Der er fire hovedelementer i metoden:

1. Afledning – i stedet for at konfrontere, så Majbritt Boye Mortier fx med det samme sagde, at pigen skulle aflevere skruetrækkeren, skal man i første omgang prøve at glide af og flytte fokus fra konfrontationen. Sådan som Majbritt Boye Mortier gjorde ved at tale om værelsets indretning.
2. Opmærksomhed om kropssproget – medarbejderen skal være opmærksom på, hvordan han/hun taler og bevæger sig, og optræde på en måde, der dæmper konflikten. Kropssproget skal altid afpasses efter den enkelte unge, og da pigen med skruetrækkeren var bange

Fakta om KP-metoden

KP-metoden er en vidensbaseret videreudvikling af metoden low arousal, og personalet på Specialinstitutionen Skodsborg er bl.a. blevet løbende undervist i metoden over to år.

Specialinstitutionen Skodsborgs arbejde med KP-metoden bliver evalueret af Socialstyrelsen i et projekt om særforanstaltninger.

KP-metoden suppleres i foråret 2015 med metoderne kognitiv adfærdsmiljøterapi og motiverende interviews. Hele personalegruppen uddannes i metoderne.

for mænd, var det fx vigtigt, at den mandlige medarbejder blev udenfor – samtidig med, at han var så tæt på, at han kunne træde til, hvis situationen blev farlig. Majbritt Boye Mortier var også bevidst om, hvor hun selv placerede sig i rummet, så der var et sofabord imellem hende og pigen, og så hun var tæt på døren og hurtigt kunne komme ud.

3. Selvrefleksion – medarbejderen skal altid være opmærksom på den pædagogiske tilgang. I eksemplet vidste Majbritt Boye Mortier, at hun havde en god relation til pigen, og hun vidste – med den adfærd, hun havde over for pigen – at hun ikke ville blive angrebet.
4. Fælles refleksion – personalet skal i fællesskab reflektere over, hvad der er sket og om, de kan gøre noget bedre. I det konkrete eksempel talte de fx efterfølgende om, at det var en god måde at lade en kollega diskret stå uden for døren.

Nemt – og svært

Selv om KP-metoden umiddelbart er relativt enkel at forklare og forstå, kan den godt være svær at bruge i praksis, siger psykolog Niels Dueholm, der er tilknyttet specialinstitutionen Skodsborg.

– Det ligger på ryggraden af mange af os, at når man skal opdrage, skal man korrigere og kritisere, når nogen gør noget forkert – men med KP-metoden gør man det stik modsatte og undgår konfrontationer. Det kan fx ske ved at bruge humor. De unge har typisk et meget grimt sprog, og engang var der fx en pige, der sagde til mig, at jeg skulle skydes. Så sagde jeg med et afvæb-

nende, ironisk tonefald: ‘Og hvad så med dig? Skal vi skære halsen af dig?’. Og så grinede hun højt.

Specialinstitutionen Skodsborg har seks døgnpladser til piger, der både har komplekse psykiske og psykiatriske vanskeligheder og en ekstrem udadreagerende og selvskadende adfærd – ofte kombineret med misbrugsproblemer. Der er tale om en delvist lukket døgninstitution, hvor de unge i særlige situationer med magt må føres ind på en skærmet afdeling, hvor døren må låses. Formålet med magtanvendelsen er at forhindre den unge i at skade sig selv eller andre – fx hvis den unge vil skære i sig selv eller er på vej ud for at prostituere sig selv (se uddybning i faktaboks).

– Men magt skal altid være den sidste udvej, og KP-metoden handler om at undgå magtanvendelser, siger Majbritt Boye Mortier.

Indgående individuelt kendskab

Et kerneelement i KP-metoden er kendskab til den enkelte unge. Hvad kan gøre netop dén unge aggressiv? Og hvad skal der til for at dæmpe hende ned?

– Et godt eksempel er øjenkontakt. En af pigerne her på Skodsborg bliver aggressiv, når man kigger væk, fordi hun føler sig afvist. Så hvis der er ved at opstå en konflikt, gælder det om hele tiden at fastholde øjenkontakten – hvorimod andre har det stik modsat, så vedvarende øjenkontakt virker konflikt-optrappende, fortæller Majbritt Boye Mortier.

Et led i KP-metoden er derfor også udarbejdelsen af såkaldte stress-profiler, hvor den enkelte unge over for personalet sætter ord på grundlæg-

En af pigerne her på Skodsborg bliver aggressiv, når man kigger væk, fordi hun føler sig afvist. Så hvis der er ved at opstå en konflikt, gælder det om hele tiden at fastholde øjenkontakten – hvorimod andre har det stik modsat Majbritt Boye Mortier, leder, Specialinstitutionen Skodsborg

De unge har typisk et meget grimt sprog, og engang var der fx en pige, der sagde til mig, at jeg skulle skydes. Så sagde jeg med at afvæbnende, ironisk tonefald: 'Og hvad så med dig? Skal vi skære halsen af dig?'

Niels Dueholm,
psykolog, tilknyttet
Specialinstitutionen
Skodsborg

gende stressfaktorer, situationsbestemte stressfaktorer, advarselstegn og kaos – de situationer, hvor KP-metoden slutter, og medarbejderne ikke længere skal forsøge at nå ind til den unge, men tage over.

I 'Mikalas' stressprofil står der blandt meget andet, at Mikala kan blive ked af det, hvis hendes mor er påvirket, når hun ringer til hende – og at det i den situation er yderst vigtigt at være lyttende. Hvis hun oplever ligegyldighed, kan hun blive aggressiv, hvilket kan føre til vold. Mikalas advarselstegn er fx, at hun er ekstrem urolig og går frem og tilbage. Taler hurtigt og gentager sig selv, køre i ring og fryser. Og her er Mikalas handleanvisning: Tilbyd andre muligheder. Få mine tanker væk og over på noget helt andet – fx kør en tur, spa eller fitness. Når Mikala skærer i sig selv og det er ekstremt voldsomt og bliver ved, skal man tale med Mikala og sige: Nu tager vi sammen ind på skadestuen og bliver syet. Hvis hun siger nej til det, skal man tage helt over.

Frivillig stressprofil

Det er frivilligt at få lavet en stressprofil, men alle unge på Skodsborg har valgt at gøre det – bortset fra en ny, der ikke har nået det endnu.

I praksis bliver stressprofilen lavet på den måde, at kontaktpædagogen først forbereder den unge på, hvad det går ud på. Dernæst deltager den unge i et personalemøde, hvor alt det faste personale som udgangspunkt er til stede – op til 17 mennesker. Der er sat to timer af, men varigheden afhænger af, hvor meget den unge kan rumme, og den unge har mulighed for at gå til og fra.

– Også i den situation tænker vi over vores kropssprog, så den unge fx ikke sidder for bordenden, men på den ene langside ved siden af den pædagog, hun er mest tryk ved. Det er også kun to

medarbejdere, der stiller spørgsmål – resten tier stille og lytter, fortæller Majbritt Boye Mortier.

Når den unge har sat ord på, hvad der stresser, og hvordan personalet kan hjælpe, bliver stressprofilen skrevet ned og godkendt af den unge. Stressprofilen indeholder i høj grad den unges egne ord – I Mikalas står der fx at hun 'får det stramt' om aftenen.

– De unge oplever det meget anerkendende, at vi på den måde lytter til dem, og når den unge har deltaget i mødet om stressprofilen, er der en form for hyldest, hvor vi markerer, at den unge har haft mod til at medvirke. Vi klapper altid og den unge får en form for anerkendelse, der fx kan være en tur ud af huset, siger Majbritt Boye Mortier.

Pølser og varm kakao

Afdelingsleder Jette Kjørtsholtsen giver et konkret eksempel på, hvordan hun har brugt KP-metoden i praksis – og afværget en magtanvendelse:

En kold vinteraften var hun ude at gå en tur med 'Sabina', der ikke må stikke af, fordi der så er fare for at hun skader sig selv og fx kører ind til byen og prostituerer sig.

I nærheden af stationen sagde Sabina pludselig, at hun ikke ville hjem, og så ringede Jette Kjørtsholtsen til en mandlig kollega, Adam, der kom i bil og holdt sig i nærheden. Jette Kjørtsholtsen vidste, at han kunne løbe Sabina op og fange hende, hvis hun prøvede at stikke af i et tog. Men hun sagde ikke, at Sabina skulle med hjem.

– I stedet ventede hun ved siden af en elevator på stationen, hvor pigen kørte op og ned – og spurgte ind imellem om, hun ville med.

Nej, lød svaret flere gange – indtil Jette Kjørtsholtsen efter en time sagde:

– Nu fryser jeg simpelt hen så meget, at jeg vil hen på tanken og have en kop varm kakao og en

Specialinstitutionen Skodsborg

Specialinstitutionen Skodsborg har til huse i de bygninger, der tidligere dannede rammen om Skodsborg Observationshjem.

Målgruppen er piger fra 12 til og med 17 år (med mulighed for efterværn), der har en ekstrem udadreagerende og selvskadende adfærd og i perioder kan være selvmordstruede.

Pigerne har komplekse psykiske og psykiatriske vanskeligheder, såsom

personlighedsforstyrrelser, psykiske udviklingsforstyrrelser, affektive lidelser, stofmisbrug og psykoser.

Specialinstitutionen Skodsborg er en delvist lukket institution, der reguleres efter servicelovens paragraf 123 b – og stedet har delvist lukkede afdelinger.

Det er børn- og ungeudvalget i den unges hjemkommune, der kan træffe afgørelse om anbringelse på en delvist lukket

døgninstitution og fastsætter de nærmere kriterier for skærmningen. En delvist lukket afdeling må altså alene anvendes, når det er i tråd med de kriterier, der er besluttet af børn- og ungeudvalget og den unges sagsbehandler.

Den unge må højst låses inde fem dage ad gangen – og højst 30 dage om året. Dog er det sådan, at det også her er de kriterier, der gælder for den enkelte unge, der sætter rammerne.

pølse. Så kan Adam vente her imens... Eller... Du vil måske med ned og have en pølse? Så kan Adam køre os.

Jo, det ville Sabine da godt, og da de havde spist, sagde Jette Kjærtsholtsen:

– Pyha, nu skal det blive godt at komme hjem i varmen.

– Ja, det skal det, sagde Sabine.

Og gik frivilligt med.

Undlad ikke krav

– Så er der nogen, der kalder det bolchepædagogik, men jeg tænker, at skidt med en pølse... Vi fik afværget en magtanvendelse, siger Jette Kjærtsholtsen.

Hun og kollegaerne understreger dog, at KP-metoden slet ikke handler om at give de unge alt, hvad de peger på og undlade at stille krav.

– Sådant var der nogen, der opfattede det i starten, men man skal ikke lade være med at stille krav. Men man skal prøve at stille dem på en måde, hvor den unge gør det frivilligt, siger Majbritt Boye Mortier.

Det kan fx ske, hvis en ung har hærget sit værelse og skal rydde op. Så insisterer pædagogerne ikke på, at oprydningen skal ske her og nu – men venter til den unge er klar og tilbyder sin hjælp. Også selv om der fx går 24 timer.

Undgå fængsel

Specialinstitutionen Skodsborg åbnede i 2013, og har fra begyndelsen arbejdet med KP-metoden, så det er ikke muligt at sammenligne før med efter.

Men Majbritt Boye Mortier, Niels Dueholm og Jette Kjærtsholtsen er alle overbevist om, at metoden har effekt – og også kan bruges andre steder.

– Hvis det ikke var for KP-metoden er jeg sikker på, at nogle af vores piger ville sidde i fængsel. For så havde de fået en dom for vold mod personalet, siger Jette Kjærtsholtsen.

Niels Dueholm lægger også vægt på, at metoden gør det nemmere at trænge ind til de unge, så de fx bliver modtagelige for misbrugsbehandling eller psykoedukation, men metoden kan ikke helt forhindre brug af fysisk magt – kun minimere den.

– Hvis fx en ung er ekstremt selvskadende, er det ikke lige tidspunktet, hvor vi sætter os ned og taler – det er der, hvor KP-metoden har sine begrænsninger, siger Majbritt Boye Mortier.

Et andet eksempel har Jette Kjærtsholtsen oplevet:

– Det var en dag, hvor nogle ældre piger mobbede en yngre pige og sagde, at hun lugtede og simpelthen var så ulækker, når hun spiste. Da sagde jeg: 'Nu stopper det! Nu går vi', og så gik jeg sammen med den pige, der blev mobbet. Og der blev de andre noget overraskede over, at de fik 'gammeldags' skældud.

– Men jeg tænker, at det var ok., indskyder Niels Dueholm.

– De kunne se, at du gjorde det for at beskytte en ung på Skodsborg. Og så fik de oplevelsen af, at du også vil beskytte dem, hvis det bliver nødvendigt. ■

De medvirkende unge optræder under pseudonym.

Hvis det ikke var for KP-metoden er jeg sikker på, at nogle af vores piger ville sidde i fængsel. For så havde de fået en dom for vold mod personalet

Jette Kjærtsholtsen,
afdelingsleder,
Specialinstitutionen
Skodsborg

FAGLIGT FYRTÅRN

Alice ser tilbage på 47 års arbejde

Hun har altid arbejdet med udviklingshæmmede. Hun var med, da de tilbragte dagen i sengene på de store institutioner og til i dag, hvor hun går på pension fra et job som hjemmevejleder i beboernes eget hjem. Hele vejen har hun haft sin fagforening med på sidelinjen

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Som alle de andre piger i klassen ville Alice Hansen også gerne være sygeplejerske. Men hendes matematikkundskaber var ikke gode nok, så hun blev i stedet uddannet pædagog – eller omsorgsassistent, som det hed dengang.

I dag, knap 47 år senere og på tærsklen til at blive folkepensionist, kan hun konstatere, at hun har haft verdens bedste job. Hun har altid arbejdet med mennesker med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse og altid med den tungeste gruppe af handicappede, som havde mest brug for hjælp og støtte.

– Det er her, jeg har mødt de største personligheder, og her, jeg har kunnet gøre den største forskel. De er fuldstændig afhængige af vores hjælp, og af at vi kan rumme dem og holde af dem på deres præmisser, siger Alice Hansen.

Det var i 1968, at hun som 18-årig første gang mødte udviklingshæmmede. Hun var ansat som sygehjælper på et plejehjem. Dengang var det meget almindeligt, at udviklingshæmmede blev ansat forskellige steder, fx i landbruget. De fik kost og logi mod at hjælpe til.

På plejehjemmet var der ansat tre mænd, som kom fra den store centralinstitution Ebberødgård under Statens Åndssvageforsorg. De boede i plejehjemmets kælder.

– Hvis de ikke opførte sig, som forstanderinden ville have det, blev de truet med at blive sendt

tilbage til Ebberødgård. Og det var værre end at være på plejehjemmet, hvor de ikke blev behandlet særlig godt, siger Alice.

Hun husker stadig Pedersen, som den ene af dem hed. Han havde ikke noget sprog, og det var hendes opgave at vaske ham. Hun og Pedersen forstod hinanden, og de kunne grine sammen.

Efter den oplevelse vidste hun, at hun fremover ville arbejde med udviklingshæmmede.

Du er en kold skid

Efter plejehjemmet gik Alice Hansen i 1968 i gang med den tre-årige omsorgsassistentuddannelse.

Hendes praktikperioder blev afviklet på Vangede Børnehospital og på Lillemosegård – en institution for voksne udviklingshæmmede. Efter de første tre måneders praktik skrev plejemor – som afdelingsledere hed dengang – i sin udtalelse, at Alice ikke egnede sig til jobbet, for 'du er en kold skid'.

– Det var lidt af en lussing at få, for jeg var sikker på, at jeg havde fundet mit rette arbejdsområde.

Da forstanderinden – som det var skik dengang – gennemgik udtalelsen med Alice, gav hun dog også udtryk for, at hun bestemt ikke var enig med plejemor, og Alice fortsatte sin uddannelse.

– Plejemor kunne ikke lide mig. Jeg var vist ikke underdanig nok over for hende.

ADL-træning på den hårde måde

Når Alice kigger tilbage på sine første år som elev og senere som omsorgsassistent i slutningen af 1960'erne konstaterer hun, at det på mange måder var en helt anden tid med store centralinstitutioner, der blev ledet af læger, og der blev gået stuegang blandt patienterne, som udviklingshæmmede blev kaldt.

– Lægerne talte ikke med patienterne, men kunne, når de fx stod ved patienten, forklare til de andre, der deltog i stuegangen, hvad patienten havde inde i sit hoved.

Det meste af tiden lå patienterne i deres senge på fælles sovesale, og ofte kom de kun op, når de skulle have mad eller på toilettet.

I dag ved vi, at der er et udviklingspotentialer hos alle, men det så man ikke i 1970'erne, hvor jeg begyndte i faget, og patienterne bare lå i sengene. Det ser man i dag, og det skal man blive ved med at se. Jeg kan dog være bekymret for, om der er politisk vilje til at ofre ressourcerne til arbejdet

Alice Hansen, hjemmevejleder og tidligere leder

Patienterne skulle dengang have den såkaldte ADL-træning, som betyder træning i almindelig daglig livsførelse, fx at spise selv.

Alice husker, hvordan plejemor hundsede med en af patienterne, Angelika, der skulle lære at spise selv.

– Plejemor gav hende en lussing. Vi praktikanter stod og kiggede på det. Vi vidste, at det var ulovligt at slå, men vi reagerede ikke. Dengang var praktikvejlederbegrebet ikke opfundet, så vi havde vel heller ikke nogen, vi kunne fortælle det til.

Ellers så Alice ikke megen vold på institutionerne.

– Men jeg har set megen uacceptabel adfærd over for patienterne. Nedværdigende tone og tale til mennesker som en stor grå gruppe i stedet for at se den enkelte.

Der var ikke noget, der hed selvbestemmelse, eller at den enkelte skulle have mulighed for at udvikle sig. De fik bad på samlebånd: En vaskede, en gav dem tøj på og en lagde dem tilbage i sengene.

Medarbejderne bar lyseblå uniformer og hvide forklæder. Deres opgave var hovedsagelig at sørge for de praktiske ting omkring patienterne, der fik udleveret rent undertøj en gang om ugen.

– Det var ikke i højsæde at være sammen med børnene.

Det påvirker hende stadig at tænke på den 10-årige Hans, der havde fået lungebetændelse. Da lægen vurderede, at han ikke ville overleve, blev han flyttet ud af det fælles soverum og anbragt alene i et bagrum, hvor han skulle ligge, indtil han døde.

– Vi gik ind og kiggede til ham engang imellem. Han lå og kæmpede, indtil han døde.

Nå, sådan kan det også gøres

Patienterne havde ikke – som udviklingshæmmede har det i dag – ret til et miljøskift mellem bolig og aktiviteter eller arbejde. Der var i stedet mange interne værksteder på centralinstitutionerne.

Op på et af dem kom Alice som praktikant, og det blev en af hendes store faglige oplevelser, fordi lederen af keramikværkstedet havde en

helt anden tilgang til patienterne end den, hun tidligere havde oplevet.

Der var en god stemning blandt medarbejderne, og lederen behandlede patienterne andelede, end hun var vant til at se.

– Han holdt af dem. Han snakkede ordentligt til dem, og så dem som individuelle personer, og frem for alt lyttede han til hver enkelt. Så gjorde vi andre det også. Jeg fik øjnene op for, at tingene kunne gøres på en anden måde, og man kunne gøre en forskel. Vi kunne folde os ud, og vi blev meget bevidste om at se og rumme patienterne.

Og så var der Børge

Undervejs i den tre-årige uddannelse var Alice på den obligatoriske Personalehøjskole i to gange et halvt år.

– Det var en spændende tid. Det var på alle måder en brydningstid, hvor der blev diskuteret socialpædagogik.

De studerende var aktive og engagerede i studiet.

Men længst fremme i skoene var den karismatiske forstander Børge Nielsen, der talte om, at fremtidens omsorgspersonale vil få deres arbejde ude i beboernes eget hjem, fortæller Alice.

– I slutningen af 1960'erne var det altså ikke andre end forstanderen, der troede på de fremtidsudsigter.

Et andet menneskesyn

Da Alice i 1971 stod med sit eksamensbevis fulgte hun sin daværende mand og fik ansættelse på den store centralinstitution Strandhøj (senere Strandvænget) ved Nyborg, hvor ægtefællen, der også var omsorgselev, skulle i praktik.

Da ægtefællen vendte tilbage til Personalehøjskolen i København, fulgte Alice med og fik ansættelse på sit tidligere praktiksted Børnehospitalet Vangede.

– Dengang kunne man stort set vælge og vrage, hvor man gerne ville arbejde.

Der var kommet en ny afdelingsleder og med hende også et helt andet syn på børnene. Fx skulle børnene ikke længere ligge i sengene hele dagen,

sådan som de tidligere havde gjort. Børnene fik mulighed for at bevæge sig rundt på afdelingen, og der blev arrangeret aktiviteter for dem.

– Vi begyndte fx at tage på tur med dem uden for institutionen. Det var lidt wauw-agtigt at opleve, at tingene kunne gøres anderledes.

Læger ud, pædagoger ind

I 1972 vendte Alice og den nu færdiguddannede ægtefælle tilbage til Strandvænget.

Her arbejdede hun frem til 1985 og nåede at være både almindelig pædagog, stedfortræder og afdelingsleder.

Det var i allerhøjeste grad en brydningstid inden for området.

I 1980 blev Statens Åndssvageforsorg nedlagt, og amterne overtog i stedet forsorgen for de udviklingshæmmede. Samtidig blev den lægelige ledelse afløst af en pædagogisk.

– Det var rigtig gode arbejdsår, hvor vi arbejdede med at udvikle tingene. Det var også i de år, at beboerne fik navne, det vil sige, man kaldte dem Lise, Hanne, Børge eller hvad, de nu hed. Der blev ikke længere holdt stuegang, og borgerne blev inddraget i deres eget liv.

Der blev ansat pædagogiske konsulenter i amterne til at vejlede centralinstitutionerne og medarbejderne. Der blev talt om handleplaner og målsætning for det pædagogiske arbejde.

– Wauw – en gang til. Det var nye tider.

Det var især som leder, at Alice Hansen trivedes.

– Jeg kan godt lide at have indflydelse på tingene.

Dengang var det sådan, at man blev udpeget til at være leder, hvis man var en god pædagog, der kunne se udviklingsmuligheder, og som gik forrest i arbejdet, fortæller hun.

I de år drejede meget af hendes liv sig om socialpædagogik. Det blev diskuteret derhjemme med ægtefællen og sammen med vennerne, som mestendels også var pædagoger.

– Det var lidt af en livsstil for os.

Leder og tillidsrepræsentant

Alice har, som hun beskriver det, altid befundet sig til venstre for midten i dansk politik. Og for hende har det med den placering været en selvfølge at være organiseret i en fagforening.

Det gjorde hun allerede som studerende på Personalehøjskolen, hvor hun var elevrådsrepræsentant og medlem af den daværende Åndssvageforsorgens Personaleforbund (ÅP), der i 1981 blev en del af Socialpædagogernes Landsforbund (SL) – i dag Socialpædagogerne.

– Elevrådet ville fx have gennemført, at der ikke var undervisning den dag, vi havde været til eksamen, fordi vi mente, at vi var psykisk nedbrudt. Men Børge Nielsen kaldte os alle sammen, og sagde, at hvis vi blev psykisk nedbrudt over det, hvordan ville vi så fremover kunne klare et arbejde med udviklingshæmmede mennesker.

Hun har også været tillidsrepræsentant for sine kolleger og aktiv i kredsbestyrelsen på Fyn, nu Kreds Lillebælt.

På et tidspunkt var hun både leder og tillidsrepræsentant for de ansatte på Strandvænget. I

Jeg synes, at det er en stærk faglig tradition, at ledelsen har lidt fornemmelse for, hvilke pædagogiske udfordringer, der er. Det er svært at se de pædagogiske muligheder, hvis man som leder er for meget på afstand af tingene

Alice Hansen, hjemmevejleder og tidligere leder

sig selv en modsætningsfyldt konstruktion, men ingen af medarbejderne ville være tillidsrepræsentant, og Alice mente, at det var vigtigt, at der var en forbindelse til fagforeningen. Så med SL's opbakning varetog hun TR-jobbet, indtil der heldigvis var en medarbejder, som meldte sig under fanerne.

– Fagforeningen er der for os, så den kan vi ikke undvære, siger hun.

Hun har også altid forsøgt indirekte som leder at opfordre medarbejderne til at melde sig ind i en fagforening.

I de år handlede det fagpolitiske arbejde især om arbejdstidsregler og om at opbygge sikkerhedsorganisationerne til at skabe et bedre arbejdsmiljø for de ansatte.

Alice husker konflikten omkring arbejdstid. Ved overenskomstforhandlingerne i 1981 blev det aftalt, at ansatte på døgninstitutioner ikke længere kunne få udbetalt rådighedsvagter. De skulle i stedet afspadseres. Det var et krav, SL havde rejst med den begrundelse, at døgnansatte skulle have en normal arbejdstid. Det ville betyde et sundere arbejdsmiljø og nedbringe nedslidningen.

– Nogle medlemmer var så utilfredse med, at de ikke længere kunne få penge for en rådighedsvagt, at de meldte sig ud af SL.

Nye udfordringer

Alice blev skilt, og det var tid til at bryde op fra Strandvænget og finde nye faglige udfordringer.

Stedet blev Odense, da hun i 1985 blev ansat som afdelingsleder af døgnafdelingen på den selvejende institution Platanhaven for børn med væsentlige fysiske handicap.

– Det var kronede dage.

Hun var vild med børnene, og begyndte som leder at bløde op på strukturen.

– Målet var, at institutionen skulle give hvert enkelt barn et individuelt tilbud.

Alice nød også aflastningsopgaven, som institutionen havde over for hjemmeboende børn.

– Det var spændende at samarbejde med de pårørende.

Det var også en del af udviklingen, at de pårørende fik en større stemme og blev inddraget i børnenes liv på døgninstitutionen.

– I de år begynder de pårørende at stille krav og have forventninger til deres børns ophold på institutionen. Og beboerne begyndte også at stille krav.

Alice Hansen husker fra sine første år som omsorgsassistent, hvordan systemet ofte opfordrede forældrene til at aflevere deres udviklings-

hæmmede barn på institution – og så i øvrigt glemme alt om det.

I 1993-94 deltog hun som leder aktivt i en ombygningsproces, hvor børnene fik deres eget værelse, og der var kun to om et badeværelse.

– Arkitekterne ville have pottestole og andre hjælpemidler gemt bort i skabe. Men det ville vi ikke. Vi ville også have loftlift. Og sådan blev det.

Det var også i de år, at hele lederområdet blev opkvalificeret. Man kunne fx komme på lederuddannelse.

– Som leder skal man have sin faglighed i orden.

Alice har altid prioriteret højt, at hun som leder også kan deltage i det almindelige pædagogiske arbejde.

– Jeg synes, at det er en stærk faglig tradition, at ledelsen har lidt fornemmelse for, hvilke pædagogiske udfordringer, der er. Det er svært at se de pædagogiske muligheder, hvis man som leder er for meget på afstand af tingene, siger hun.

På nye lederopgaver

I 1996 følte hun, at det igen var på tide at prøve kræfter med nye opgaver.

Et indslag i fjernsynets nyhedsdækning havde vakt hendes interesse, da hun så medarbejdere på Munkehatten, der dansede ballet med kørestolsbrugere i tylskørter.

– Det var for mig nyt at se den form for socialpædagogisk arbejde. Sikke en kreativitet. Jeg tænkte, det skal jeg bare prøve.

Munkehatten er et tilbud for voksne fysisk og psykisk udviklingshæmmede i Odense Kommune, og hun blev leder på et tidspunkt, hvor institutionen skulle udvides til det dobbelte.

Det var en vanskelig opgave. Der skulle bl.a. ansættes nyt personale til den nybyggede afdeling.

– Det første år var rigtig hårdt. Vi manglede ressourcer, og mange valgte at rejse. Jeg blev betragtet som en skrap leder, bl.a. fordi jeg blev ved med at sige, at vi var nødt til selv med de begrænsede ressourcer at finde ud af det alligevel.

Efter det første år begyndte det at gå fremad.

– Vi fik et godt botilbud og en engageret personalegruppe.

Det handler bl.a. om at finde en fælles kultur, så ingen er i tvivl om, hvordan en borger skal behandles.

– Ellers brænder medarbejderne ud, hvis de føler, at de ikke gør arbejdet godt nok.

I dag er Alice ikke i tvivl om, at socialpædagogik inden for specialgrupperne er dem, der har det fysisk og psykisk mest krævende arbejde.

– De knokler, og selv med de hjælpemidler, der findes i dag, er det et hårdt arbejde. Det er imponerende at se den energi og fantasi, de arbejder med.

Tilbage til en fuser

TV2 sendte den 13. februar 2007 dokumentaren 'Er du åndssvag', der var optaget med skjult kamera og viste en dårlig kultur over for beboerne på Strandvænget. Kritikken haglede efterfølgende ned over medarbejderne. Lederen blev fyret, og der blev ansat et nyt lederpar, der skulle indføre ordentlige forhold på Strandvænget.

Alice ville gerne være med til at få Strandvænget på ret køl igen, så hun blev ansat som afdelingsleder i en afdeling, hvor hun var den femte leder på bare fem år.

Det var en hård nød at knække både i forhold til personalet, den øverste ledelse og en pårørende gruppe, fortæller hun. Hun kunne fx ikke registrere nogen arbejdsglæde hos medarbejderne og så aldrig, at de gav beboerne et knus.

– Som leder var det ikke velset, at man deltog i det daglige arbejde med beboerne eller sprang til, hvis der manglede et par hænder. Hun fik at vide, at hendes opgave var at lede og løse administrative opgaver.

Det var utilfredsstillende for hende, så efter 10 måneder valgte hun med støtte fra Socialpædagogerne at blive fritstillet.

– Alt andet i mit arbejdsliv er gået så godt, så det her var måske en lære om, at træerne ikke vokser ind i himlen.

Der skal være politisk vilje

Og for første gang i sit liv blev hun ledig.

– Jeg havde aldrig tænkt, at jeg skulle blive arbejdsløs.

Hun fik dog hurtigt sin nuværende stilling som hjemmevejleder i Svendborg Kommune. Hendes opgave er at støtte personer, som har svært ved at få en hverdag til at fungere, men med en hånds-rækning fra hjemmevejlederen klarer de at bo alene. Hun er vejleder for mange forskellige grupper, fx mennesker med sclerose, misbrugere, personer med ADHD og udviklingshæmmede.

– Det er et rigtig, rigtig spændende arbejde, og det er fantastisk at have de oplevelser med så forskellige mennesker.

Alice har en klar holdning til den standende diskussion om, hvorvidt der skal ydes hjælp til mennesker, hvor der ikke er et udviklingspotentiale.

– I dag ved vi, at der er et udviklingspotentiale hos alle, men det så man ikke i 1970'erne, hvor jeg

begyndte i faget, og patienterne bare lå i sengene. Det ser man i dag, og det skal man blive ved med at se. Jeg kan dog være bekymret for, om der er politisk vilje til at ofre ressourcerne til arbejdet.

Og så til det uundgåelige spørgsmål om, hvad hun skal bruge al sin tid til, når hun 1. marts forlader sin stilling for som 65-årig at blive folkepensionist.

Det svarer hun ikke direkte på, men siger, at hun glæder sig, men at det selvfølgelig også er med angst og bæven, at hun tager skridtet.

– Jeg frygter lidt for ikke længere at kunne være med, hvor der bliver sat socialpædagogiske fingeraftryk på noget.

Og skal hun give noget videre til yngre socialpædagoger så er det, at de skal huske at sætte vandtætte skotter op mellem deres private og deres professionelle liv, så de ikke tager borgerens problemer med hjem.

– Jeg har mødt så mange engagerede socialpædagoger, og det er fantastisk, men de skal huske også være lige så gode til at passe på sig selv. Ellers brænder de ud. ■

RETSSAG

Uanset udfaldet af dommen i dag må vi konstatere, at der tilbage står en stor gruppe frustrerede unge. Det er et stort problem, som vi må tage alvorligt

Benny Andersen, forbundsformand, Socialpædagogerne

Solhaven-sagen endte med frifindelse

Der manglede beviser, lød det fra dommeren i Solhaven-sagen – sagen er under alle omstændigheder tragisk, mener Socialpædagogerne

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Det var påstand mod påstand, konstaterede dommeren. Så selvom anklageskriftet var fuld af beskrivelser af episoder, som anklageren mente burde føre til domfældelse, så endte den langstrakte retssag mod lederen og 11 ansatte på det nu lukkede opholdssted Solhaven med en frifindelse til alle anklagede.

Anklageskriftet mod de 12 anklagede rummede 75 punkter og talte bl.a. om slag, spark, kvælergreb og systematiske ydmygelser, og påstandene om vold kunne have udløst en dom med en maksimumsgrænse på op til seks års fængsel. Bag anklagerne stod i alt 20 unge, der tidligere har været anbragt på Solhaven.

Men efter 57 retsmøder frifandt Retten i Aalborg altså alle anklagede for alle forhold.

Dommer Poul Erik Nielsen konstaterede i sin begrundelse for frifindelsen, at det var tale om 'mange gamle forhold'.

– Vi har været helt tilbage i episoder fra 2005. Forløbene har været svære at huske for mange, og der har stort set ikke været vidner, der har været udenforstående i forhold til de unge, sagde han.

Og så påpegede han, at anklagemyndigheden ikke har kunnet føre bevis for de forhold, anklageskriftet hviler på:

– Det har været påstand mod påstand i størstedelen af sagen. Men det er anklageren, som har bevisbyrden, og på den baggrund er retten nået frem til, at der ikke er ført tilstrækkelige beviser, sagde Poul Erik Nielsen.

Hos anklagemyndigheden mener Lene Lentz ikke, at man kunnet have handlet anderledes:

– Der var grundlag for at prøve sagen, når 20 unge anmelder et bosted for vold. Og så er det op til domstolen at vurdere, om anklagen holder. Vi kunne ikke gøre det anderledes, sagde hun efter domsafsigelsen.

Efter dommen havde Statsadvokaten i Viborg 14 dage til at anke sagen. Fristen udløb den 11. februar – altså efter dette blads deadline.

En tragisk sag

Hos Socialpædagogerne betegner formand Benny Andersen sagen som 'tragisk':

– Det har været en lang og tung sag. Vi respekterer naturligvis retssystemet og anerkender dommen i dag. Men tilbage står, at der er tale om en sag, der peger på en lang række dårlige anbringelser. For uanset udfaldet af dommen i dag må vi konstatere, at der tilbage står en stor gruppe frustrerede unge. Det er et stort problem, som vi må tage alvorligt, siger Benny Andersen.

– Vi har tidligere peget på det uhyre væsentlige der ligger i den rigtige visitation og matchning af børn og unge og det rigtige

anbringelsessted. Den her sag vidner om, at der ikke er sket nogen særlig indsigtfuld matchning, siger han.

Benny Andersen peger også på, at sagen vil kaste lange skygger ind over det socialpædagogiske arbejde:

– Det er vi rigtig ærgerlige over. For det, de 12 medarbejdere var anklaget for, rimer på ingen måde med den fagligt dygtige indsats, vores medlemmer leverer på landets døgninstitutioner, opholdssteder og i plejefamilierne, hvor der bliver leveret et godt stykke arbejde med at flytte udsatte børn og unge. Og de ting, de 12 var anklaget for at udsætte de unge på Solhaven for, er ikke en del af den socialpædagogiske værktøjskasse eller faglighed.

Han peger også på, at det er afgørende, at fagligheden er i orden:

– Vi må konstatere, at kun tre ud af 70 ansatte på Solhaven har haft en socialpædagogisk uddannelse. Så vi må tage afstand fra generelle udtalelser om, at pædagoger udøver vold over for anbragte børn og unge, siger Benny Andersen.

Ikke pædagogik

Også formand for Børns Vilkår, Rasmus Kjeldahl, hæfter sig ved fraværet af uddannet personale på stedet – og glæder sig over, at der nu er kommet fokus på nødvendigheden af fagligt uddannet personale. Og så er han bekymret på de unges vegne:

– Dommen illustrerer, at der skal meget til for at bevise, at man har været udsat for overgreb. Der skal åbenbart foreligge

rapporter fra skadestuen, fotos og eksterne vidner. Ellers er det tilsyneladende ikke stærkt nok, konstaterer han over for ritau.

Men Rasmus Kjeldahl er alligevel glad for, at sagen har kørt:

– Forhåbentlig vil vi ikke igen se en så massiv sag. Vejen frem er ikke retssager, men et ordentligt tilsyn, der sikrer den rigtige faglighed og at reglerne for magtanvendelse overholdes, mener formanden for Børns Vilkår.

Lektor Karin Kildedal fra Aalborg Universitet, der tidligere har været medforfatter på en bog om Solhaven, peger på, at sagen har haft et centralt budskab:

– Sagen har først og fremmest betydet, at der er et øget behov for at understrege, at magtanvendelse aldrig må være en del af pædagogikken. Det kan være et redskab, man kan blive nødt til at gribe til, hvis den unge er til fare for sig selv og andre. Og særligt i forhold til så sårbare unge, der var på Solhaven, er der brug for diskutere metoderne hele tiden, siger hun til ritau.

I Børnerådet mener formand Per Larsen, at det var godt, at sagen blev undersøgt grundigt:

– Det eneste, der bekymrer mig nu, er faktisk, om det nu afskrækker folk fra at indgive underretninger, hvis de er bekymrede, siger han.

Solhaven gik konkurs under den lange retssag og lukkede i september 2013. Ifølge oplysninger fra forsvarerne overvejer den tidligere leder af Solhaven og stedet selv nu at anlægge erstatningssag. ■

AARHUS

Lønkrav til private opholdssteder

Aarhus Kommune kræver ordnede løn- og arbejdsforhold på de private, sociale institutioner, som kommunen køber ydelser hos. Hensynet til barnets tarv skal dog veje tungere end hensynet til arbejdsvilkårene

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Godt, så aftaler vi, at Peter flytter ind hos jer. Og så mangler I bare lige at skrive under på, at løn, arbejdstid og andre vilkår er i orden.

Sådan kan det – i overført betydning – komme til at lyde næste gang, Aarhus Kommune køber en ydelse af et privat opholdssted eller andre private, sociale institutioner.

Som den første kommune i Danmark har Aarhus Kommune indført en arbejdsklausul på det sociale område. Den indebærer, at det indskrives i kontrakten, at 'løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvil-

kår ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder for hele det danske område'.

En sådan arbejdsklausul har tidligere kun været kendt inden for andre brancher som fx byggeriet.

Thomas Medom (SF), der er rådmand for sociale forhold og beskæftigelse i Aarhus, siger:

– Aarhus Kommunes Socialforvaltning købte i 2014 for mere end 100 mio. kr. hos private, og derfor er det helt naturligt, at vi stiller visse krav til arbejdsforholdene på stederne. Det har vi som en meget stor indkøber en moralsk forpligtelse til.

Stolthed i kredsen

Hos Socialpædagogerne i Kreds Østjylland bliver arbejdsklausulerne modtaget med stor glæde.

– Det her er noget, vi i flere år har forsøgt at vinde gehør for hos politikerne i Aarhus, og nu har de taget det til sig. Nu håber vi, at det kan inspirere landets 97

andre kommuner, siger kredsformand Gert Landergren Due.

Ifølge Serviceloven skal kommunerne først og fremmest tage hensyn til et barns tarv eller en voksens rettigheder, når der gives et socialt tilbud, og hensynet til barnets tarv kommer da også til at overtrumfe hensynet til ordnede arbejdsvilkår. Hvis der kun er ét tilbud, der matcher et barns behov, kan stedet nægte at underskrive klausulen om arbejdsvilkårene – og så skal Aarhus Kommune alligevel anbringe barnet på stedet.

– Men i praksis vil der ofte være flere tilbud at vælge imellem, og derfor mener jeg, at arbejdsklausulen kommer til at få en ret stor betydning, siger Gert Landergren Due.

Han påpeger, at flere tidligere undersøgelser har vist, at medarbejdere på fx private opholdssteder uden overenskomst har lidt dårligere overenskomstansatte.

– Selv om lønudbetalingen måske er den samme, kan der fx være en lavere indbetaling til pension eller et højere antal arbejdstimer, så timelønnen reelt er lavere, siger han.

Selv om Aarhus Kommune ikke stiller krav om overenskomst – men om forhold, der ikke er ringere end overenskomsten – forventer Gert Landergren Due, at arbejdsklausulen vil få flere til at tegne overenskomst.

– Overenskomsten vil være den nemme vej i forhold til, hvis den enkelte arbejdsgiver skal regne det hele ud selv – og det er en fordel for arbejdsgiveren at have en samlet modpart at forhandle med, siger han.

Også for offentligt ansatte vurderer Gert Landergren Due, at arbejdsklausulen er en gevinst.

– Især ungeinstitutioner er blevet mødt med et krav om, at taksten skal ned, fordi de private kan gøre det billigere – men det kan de private kun, fordi de konkurrerer på løn- og arbejdsvilkår. Så jeg synes faktisk, at det her er ret stort.

Rådmand Thomas Medom opfordrer KL til at arbejde for, at arbejdsklausuler indgår som et kriterium for, at socialtilsynene kan godkende et privat tilbud.

Ifølge Jyllands-Posten overvejer rød blok i København at gå i Aarhus' fodspor. ■

Landsmøde og netværkskonference for fagligt ældre netværk

2. – 3. juni 2015 på Hotel Severin i Middelfart

Emne: Kerneopgave og kerneydelser

Tilmeldingsfrist: 25. marts 2015

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/ældre2015

SERVICELOV

Minister dykker ned i høringssvarene

Vil kigge på de mange kritikpunkter i hørings-svarene, inden der bliver udarbejdet et nyt høringsforslag

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Da socialminister Manu Sareen (R) havde modtaget alle høringsvarene til en ny servicelov, valgte han at udsætte lovforslaget til senere. På mødet den 28. januar med folketingspartiernes socialpolitiske ordførere fortalte socialministeren, at han havde valgt

at udsætte lovforslaget, fordi der var kommet rigtig mange høringsvar.

Socialministeriet oplyser til Socialpædagogen, at ministeriet nu vil gennemgå svarene grundigt, og man vil især være opmærksom på nogle af de kritikpunkter, som er rejst i høringsvarene og se på, om der er andre måder at gøre tingene på end dem, der er beskrevet i lovforslaget. I den forbindelse vil man kigge på erfaringer andre steder, fx i udlandet og eventuelt også i nogle frikommuner herhjemme.

Et nyt lovforslag vil først blive fremsat efter det kommende folketingsvalg.

Vi venter spændt

Hos Socialpædagogerne venter man spændt på, hvad der kommer med i et nyt lovforslag.

– Nu ligger bolden hos socialministeren, siger Socialpædagogerne formand Benny Andersen.

Helt grundlæggende er Socialpædagogerne enig med socialministeren i, at der er brug for at ændre serviceloven på nogle afgørende punkter, men man skal ikke forringe forholdene for de handicappede.

Derfor har Socialpædagogerne bl.a. forslået i deres høringsvar, at de handicap-politiske grundprincipper om kompensation og ligebe-

handling skrives med ind i formålsparagrafferne i den nye servicelov, så den handicappede også fremover er sikret ret til en hjælp, der er med til at kompensere handicapet, og som i videst muligt omfang sidestiller den handicappede med andre borgere.

Socialpædagogerne foreslår desuden, at den handicappede fortsat skal have ret til et dagligt miljøskifte. Og man skal have adgang til at klage over at blive placeret i en bestemt målgruppe, som er afgørende for den hjælp, man får tildelt.

– Placeringen skal kunne prøves via klage- og ankesystemet, siger Benny Andersen. ■

Temadag i netværket for socialpædagoger, der arbejder på småbørns- og familieinstitutioner

28. maj 2015 på Mødecenter Odense

Temadag med Lene Metner om KRAP (kognitiv, ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik). Oplæget vil sætte fokus på: Hvad er KRAP og hvordan arbejder man med det i praksis? At skabe udvikling og forandring med KRAP som underlag. Den kognitive pædagogik samt mestring og mestringsstrategier. Se mere på: www.pcaps.dk

Tilmeldingsfrist: 24. april 2015

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/småbørn2015

Årstræf for pensionister og efterlønsmodtagere 2015

17. – 19. august 2015 på Maribo Søpark

Sæt allerede nu kryds i kalenderen. Program og åbning for tilmelding kommer i april måned – kig efter her i bladet eller på www.sl.dk/seniorer

ARBEJDSMILJØ

Skal beskyttes mod vold i fritiden

Ny lov fastslår, at arbejdsgiveren har pligt til at gribe ind, hvis ansatte trues uden for arbejdstiden. 'Det er utroligt positivt', siger Socialpædagogernes formand

Af Lone Marie Pedersen; lmp@sl.dk

Fremover skal ansatte frit kunne købe ind i deres fritid eller være hjemme med familien uden at blive chikane-

neret eller truet af en person, som de kender gennem deres arbejde. Folketinget har vedtaget en ny lov, som fastslår, at arbejdsgiverne har pligt til at forebygge, håndtere og indføre retningslinjer, så ansatte ikke udsættes for jobrelateret vold i deres fritid. Forpligtigelsen gælder også trusler og chikane, som ansatte kan opleve, når de fx bliver hængt ud på facebook.

– Loven er et vigtigt skridt for at sikre ordentlige psykiske arbejdsforhold, siger Socialpædagogernes formand Benny Andersen.

Arbejdsgiverne skal forebygge vold og trusler mod de ansatte på arbejdspladsen. Fremover gælder den pligt også vold uden for arbejdstiden, der skyldes det job, man har.

Beskæftigelsesminister Henrik Dam Kristensen (S) siger.

– Vold mod ansatte har været stigende og desværre også noget, vi ser, når man ikke er på arbejde, men hjemme med familien. Det er helt uacceptabelt, at mennesker, som bare passer deres arbejde, bliver truet, spyttet eller slået. Uanset om det sker på jobbet eller hjemme.

Hos Socialpædagogerne er det især inden for de sociale medier, at man har kendskab til, at medlemmer bliver forulempet.

– Det kan være en utrolig belastende og svær oplevelse at blive chikaneret på nettet. Vi har haft nogle rigtig kedelige sager, hvor vores medlemmer er blevet hængt ud på nettet med navns nævnelser, siger Benny Andersen.

– Det kan være borgere, pårørende eller andre, der af en eller anden grund føler trang til at hænge en socialpædagog ud. ■

OK 2015

Klar til slutspurten

Store knaster er ryddet af vejen, men der udestår fortsat en del punkter – og en ny arbejdstidsaftale synes at være i sigte, lød det fra Socialpædagogernes formand forud for de afsluttende OK-forhandlinger

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Når dette blad udkommer, bliver slutspurten i forhandlingerne om OK 2015 sat ind. De sidste politiske forhandlinger mellem de offentlige arbejdsgivere og lønmodtagersiden i Forhandlingsfællesskabet finder sted fredag den 13. februar, og i dagene efter forhandler de enkelte organisationer færdig ved hvert deres bord.

Ved dette blads deadline, den 5. februar, opsummerede Socialpædagogernes formand Benny Andersen situationen, og selvom mødekalenderen så tæt ud og meget udestod, var han fortrøstningsfuld:

– Der er rigtig mange bolde i luften, men jeg tror på, at vi nok skal nå i mål med et godt resultat, sagde han.

Det er forhandlingerne med de kommunale arbejdsgivere, der har fyldt mest, mens det regionale område har ligget i kølvandet, og her vil forbundets forhandlere søge at kopiere resultaterne fra KL-området.

Den største af boldene i forbundets forhandlinger med KL har handlet om arbejdstid, og ti dage før afslutningen af forhandlingerne var der stadig mange uafklarede detaljer.

Men den bold kan gribes på en måde, der i den grad vil være til socialpædagogernes

fordel, sagde Benny Andersen og pegede på, at der var opnået enighed om, at det pædagogiske område får en særlig model for aften/nattillæg:

– Den vil også fremover sikre, at en del af honoreringen bliver givet som afspadsering. I realiteten videreføres 37/3-reglen – dog med den forskel, at timerne mellem kl. 14 og 17 ikke udløser tillæg. Til gengæld vil alle timer efter kl. 17 udløse både tillæg og afspadsering. Det synes jeg, vi kan være godt tilfredse med, sagde Benny Andersen – men tilføjede dog, at parterne stadig 'lægger arm om en lang række både små og store problemer'.

Det handler bl.a. om økonomien, hvor Socialpædagogerne hele tiden har stået fast på, at der skal tilføres økonomi udefra, hvis der skal findes en acceptabel løsning.

Andre elementer i forhandlingerne er de særlige fridage og

ikke mindst kompetencefonden, hvor det bl.a. handler om at sikre midler nok til fonden

– Så alt i alt er der rigtig meget, der skal afklares på kort tid, men hvis vi finder en løsning, vil den helt givet tilgodese vores område og de krav, vi har stillet. Men som altid, når der skal findes løsninger, skal der klippes en tå og kappes en hæl, sagde Benny Andersen inden de afgørende forhandlinger

Forhandlingerne afsluttes på det kommunale område den 28. februar og med regionerne den 2. marts. 11. marts er der TR-stormøde om forhandlingsresultatet, og nogle dage senere får alle medlemmer tilsendt materialet til urafstemningen, der slutter den 29. marts. ■

Læs seneste nyt fra forhandlingerne på www.sl.dk/ok2015 og www.facebook.com/forbundsformand

NOTER

Danskere ønsker ikke ulighed

Gabet mellem den højlønnede it-ingeniør og den arbejdsløse lagerarbejder giver flere og flere danskere dybe panderynker, skriver Ugebrevet A4. I en ny undersøgelse, som Analyse Danmark har gennemført for ugebrevet, erklærer to ud af tre danskere, at de opfatter uligheden mellem rig og fattig som et problem i dagens Danmark. Og andelen af danskere, der er alvorligt bekymret over uligheden, er steget de senere år. I 2008 svarede 28 pct., at de i 'meget høj grad eller i 'høj grad' oplevede ulighed som problematisk. Det tal var i 2015 steget til 35 pct. Valgforskere mener, at politikere i dag accepterer ulighed i langt højere grad end befolkningen.

lmp

KL og regioner skal samarbejde

En ny undersøgelse fra Danske Regioner viser, at omkring 77 pct. af de unge kriminelle falder tilbage til kriminalitet. Ifølge formand for Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg Charlotte Fischer skal de unge kriminelle have mere langsigtet hjælp fra regioner og kommuner i fællesskab, skriver Politiken. Unge kriminelle under 18 år sendes ofte på sikrede institutioner, fordi de ikke må fængsles sammen med voksne. En del unge sidder der i varetægtsurrogat, mens de venter på en dom, mens andre er i de sikrede institutioner længere tid. Syv af landets otte sikrede institutioner drives af regionerne. Charlotte Fischer vil kontakte KL og høre, om de i fællesskab kan løse problemet. Hos KL bliver invitationen fra Danske Regioner hilst velkommen.

lmp

Styrk samarbejdet om opgaven

Hvordan definerer vi kerneopgaven på vores arbejdsplads? Hvordan samarbejder vi om opgaven? Hvordan kommunikerer vi godt med hinanden, når vi samarbejder? Det er nogle af de spørgsmål, et nyt gratis undervisningsforløb til kommunale arbejdspladser vil hjælpe medarbejdere og ledere med at få svar på. Der er i undervisningsforløbet fokus på de tre elementer samarbejde, kommunikation og kerneopgaven. Undervisningen er udviklet af KL og Forhandlingsfællesskabet i samarbejde med kommunale arbejdspladser og praktikere. Det henvender sig til alle typer kommunale arbejdspladser og egner sig især til enheder med op til 30 deltagere. Undervisningen er gratis og videobaseret og kræver dermed ikke, at arbejdspladsen sætter penge af til at hyre en konsulent. Læs mere om undervisningsprogrammet på www.styrksamarbejdet.dk

lmp

Akutanbragte børn skal hurtigt videre

Akutinstitutioner for børn og unge, der er fjernet fra hjemmet, må kun bruges som et kort, midlertidigt opholdssted, indtil der er fundet en permanent løsning. Det fastslår Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen som opfølgning på en sag fra Esbjerg Kommune. Sagen er beskrevet i en artikel i Socialpædagogen nr. 17/2014, som kan læses på www.socialpaedagogen.dk/arkiv. Her udtalte ombudsmanden skarp kritik af, at seks børn måtte vente mellem et og to et halvt år på kommunens akutinstitution Nordstjernen. Ombudsmanden understreger, at anbringelse på en akutinstitution kan være nødvendig, og at der skal være tid til at observere børnene for at finde det rigtige varige anbringelsessted.

lmp

FORSKNING

Anbragte børn trives

Forskere fra SFI er på flere punkter blevet overrasket over, hvor godt anbragte børn trives. Børn i familiepleje har det generelt bedre end børn på fx døgninstitutioner, men det kan hænge sammen med, at familieplejeanbragte har et bedre udgangspunkt

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Det her, det er mit hjem, fordi det jo er her, jeg bor og skal bo indtil jeg bliver 18. Dem, jeg bor sammen med, det er jo sådan en slags familie, fordi det er dem, jeg bor sammen med.

Sådan sagde en 11-årig pige, der er anbragt på en døgninstitution, da hun blev spurgt af en gruppe forskere fra SFI.

Forskerne har i alt fået svar fra 1.404 børn, der ligesom pigen enten bor i en plejefamilie, en døgninstitution eller på et andet anbringelsessted, og selv om det hedder at 'være anbragt uden for hjemmet', føler størsteparten af børnene sig faktisk 'hjemme'.

– To tredjedele af børnene har svaret, at de føler sig meget hjemme og yderligere 19 pct., at de føler sig nogenlunde hjemme på stedet. Kun 13 pct. svarer, at de føler sig lidt eller slet ikke hjemme. Dette er mere positivt, end vi havde ventet.

Det positive billede gælder også generelt:

– De anbragte børns besvarelser om, hvordan de har det med at bo på et anbringelses-

sted, efterlader helt overordnet det indtryk, at flertallet af børnene bliver støttet af de voksne på anbringelsesstedet, og at børnene gennemgående har det godt der, hvor de bor.

Mere trivsel i plejefamilier

Går man dybere ned i tallene, viser undersøgelsen dog også, at der er betydelige forskelle mellem børn, der er anbragt i familiepleje og børn, der er anbragt på døgninstitution.

– Børn og unge, der lever i plejefamilier, er ofte gladere for deres anbringelsessted end børn på døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder. De familieplejeanbragte børn føler sig i højere grad støttet og holdt af, og de oplever hyppigere, at anbringelsesstedet er trygt, harmonisk og hjemligt, skriver forskerne.

Hvor 84 pct. af børnene i familiepleje føler sig meget hjemme, gælder det samme eksempelvis kun for 38 pct. af børnene på døgninstitution. En af dem siger:

– Nogle gange synes jeg, der er lidt uhyggeligt om aftenen på gangen, når der er helt mørkt. På et tidspunkt kan jeg huske, at jeg hørte lyde ude på gangen, og når jeg kiggede ud på gangen, så var der ikke nogen. Så kan jeg høre, at der er nogen, der står foran min dør, og når jeg så åbner døren, så er der ikke nogen.

I undersøgelsen pointerer forskerne, at forskellen på graden af trivsel skal ses i sammenhæng med, at børn i familiepleje generelt har et bedre udgangspunkt end børn på fx døgninstitution. ■

Læs rapporten på SFI's hjemmeside via www.kortlink.dk/ftd

BØGER

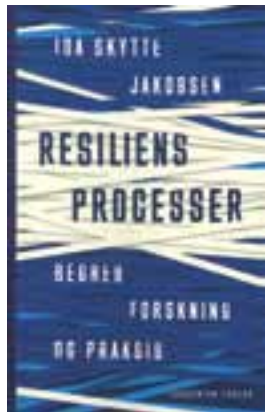
Redigeret af Lone Marie Pedersen

Angsten for opdragelse

Af Per Bjørn Fords og Arne Johan Vetlesen
Bogen er skrevet af to norske forfattere. Den ene er moralfilosof (Arne Johan Vetlesen), den anden pædagog. De deler en fælles interesse for opdragelse og dannelse og skriver i forordet, at formålet med bogen er at bidrage til en ny, mere dristig debat om noget så grundlæggende som opdragelse og dannelse.

De mener, at der både er behov for en ny debat og en ny praksis, der forholder sig til verdens tilstand. De taler om nødvendigheden af tydelighed, voksenansvar og autoritet i opdragelsen af børn – ikke kun for det enkelte barns skyld, men for alles skyld. Perspektivet er ikke kun personligt, men samfundsetisk. En af deres pointer er, at det er nødvendigt at gøre op med angsten for opdragelse og i stedet løfte blikket fra det nære og private ud mod en verden præget af alarmende miljøproblemer, voksende sociale og økonomiske skel, tilspidsede kulturkonflikter og fælles værdier i forfald. Det er nødvendigt at opdrage børnene til bevidsthed om og ansvarsfølelse over for de udfordringer, de kommer til at møde

Udkommet på Klim. 276 sider. 299 kr.

Resiliensprocesser

Af Ida Skytte Jakobsen
En gang imellem hører man om et menneske, der klarer sig godt på trods af betydelig modgang eller traumatiske oplevelser. Resiliens bliver ofte brugt som betegnelse for dette fænomen, men spørgsmålet er, hvad resiliens i grunden er, skriver forfatteren i pressematerialet, som er sendt ud sammen med bogen. Bogen er en introduktion til begrebet resiliens og viser, hvordan resiliens kan forstås som en proces, som opstår i relationerne mellem personen og

de miljøer, som han eller hun indgår i. Samtidig fortæller bogen, hvordan viden om resiliensprocesser kan bruges til at styrke disse relationer i praksis. Forfatteren skriver i bogen, at resiliens er på vej til at blive et centralt begreb i socialt arbejde, og hovedbudskabet fra vidensområdet om resiliensprocesser er, at beskyttelse kan gøre en forskel, og at det har betydning, at professionelle fremmer og støtter beskyttelsesfaktorer og helingsprocesser for børn og unge i udsatte positioner. Bogen henvender sig især til medarbejdere, der arbejder med udsatte børn og unge.

Udkommet på Akademisk Forlag. 171 sider. 249 kr.

Fri til fremtiden

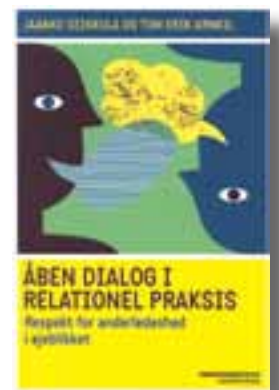
Af Gunna McIlquham Hesselbjerg
'Jeg er 11 år. Jeg er sammen med de fire andre børn i min plejefamilie. De læser pornoblade og diskuterer sex og om at være jomfru, om at bolle og patter og den slags. En af de store drenge siger, at en pige mister sin mødom, når hun har bollet, og at hun derfor ikke er jomfru mere. Jeg får lyst til også at være med og siger: 'Jeg har ikke nogen mødom'. Der bliver helt stille. Min plejesøster siger, man må altså ikke lyve. Jeg bliver helt mærkelig indeni. Så siger jeg stille: Men det er altså rigtigt. 'Fri til fremtiden' er en personlig, autentisk livshistorie. Forfatteren skriver om at være barnegidsel i det sociale system og om en opvækst med gentagne fysiske, psykiske og seksuelle overgreb, mishandling og svigt, som er begået af professionelle og andre, som havde ansvaret. Gunna McIlquham Hesselbjerg fortæller om livet i sin familie, på flere børnehjem, i plejefamilier, på et socialpædagogisk opholdssted og på efterskole. Hun beskriver, hvordan hun tager de første skridt mod at komme fri af offentlig forsørgelse og tage styring i sit eget liv.

Udkommet på forlaget Red Wood Table. 237 sider. 295 kr.

Åben dialog i relationel praksis

Af Jaakko Seikkula og Tom Erik Arnkil
'Ånden eller livsnerven i Åben Dialog er noget helt grundlæggende menneskeligt, som handler om at blive set, hørt, forstået og anerkendt. Noget, vi som mennesker alle søger og har brug for. Det er herigennem, at man finder sig selv som menneske, og det er i samme bevægelse, at man udvikler sine sociale kompetencer'. Sådan skriver Pernille Jensen, der er udviklingsleder ved bo- og rehabiliteringstilbuddet i Hillerød, og Esper Søren, der er forstander ved botilbuddet Skiftesporet i Herning, i forordet til bogen. De to finske forfatter bag bogen beskriver, hvordan åben dialog er udtryk for en generel tilgang til andre mennesker, som har vist sig effektiv i terapeutisk og anden relationel praksis. Flere kommer fri af medicinering og færre får tilbagefald end med traditionelle behandlingsmetoder. Med konkrete praksiseksempler præsenterer forfatterne grundlag og principper for tilgangen, samt hvordan samtaler kan analyseres i mindre sekvenser, så opmærksomheden på dialogen skærpes.

Udkommet på Akademisk forlag 248 sider. 299 kr.

KREDSNYT & KALENDER

LILLEBÆLT

Holmegård Glasværk

19. februar kl. 9.00 – 12.00

Kredskontoret, Danmarksgade 16, Odense. Erik Brix Petersen kommer og fortæller om det historiske og myterne omkring glasproduktion i Danmark. Han har over 80 forskellige glasting med og fortæller om sin tid på Holmegård Glasværk. Han viser og fortæller også om gaverne til de kongelige. Tilmelding senest den 13. februar på www.sl.dk/lillebaelt, tlf. 7248 6400 eller lillebaelt@sl.dk

MIDTSJÆLLAND

Generalforsamling i seniorsektionen

23. marts kl. 14.00

Kredskontoret, Nørregade 8, 4100 Ringsted. Hermed indkaldelse til generalforsamling i seniorsektionen. Se dagsordenen på www.sl.dk/midtsjaelland. Forslag er velkomne og skal være bestyrelsen i hænde senest den 13. marts. Tilmelding ikke nødvendig.

Cafémøde for familieplejere

24. marts kl. 9.30 – 12.00

Kredskontoret, Nørregade 8, 4100 Ringsted. Kom og mød andre familieplejere og vær med til at få noget sparring på de ting, der fylder lige nu. Der vil blive serveret kaffe og småkager. Tilmelding ikke nødvendig.

Kroatien for seniorer

23. – 30. august

For seniorer i Socialpædagogerne og BUPL. Pris: 5.899 kr. Tillæg for eneværelse: 850 kr. Dansk talende rejseleder. Tilmelding fra den 15. januar efter først til mølle-princippet hos Panter Rejser, tlf. 7585 7333 eller mail.panter@panterrejser.dk. Tilmeldingsfrist 1. april. Detaljeret program på kredsens hjemmeside.

NORDSJÆLLAND

Cafémøder for familieplejere

Den første onsdag i hver måned kl. 10.00 – 12.00. Kredskontoret, Østergade 6B, Hillerød. Kom og mød andre familieplejere og få en snak om, hvad der rører sig på området for tiden.

Kroatien for seniorer

23. – 30. august

Se mere under kreds Midsjælland. Detaljeret program på kredsens hjemmeside.

STORKØBENHAVN

Seniorerne: Generalforsamling

4. marts kl. 16.00

Kredskontoret, Hejrevej 43, 4. sal. Der indkaldes til generalforsamling i seniorsektionen i Storkøbenhavn

Dagsorden i følge vedtægterne. Efter generalforsamlingen vil der blive serveret en let anretning. Tilmelding senest den 20. februar til seniorerne@yahoo.dk eller tlf. 2489 1061.

Kroatien for seniorer

23. – 30. august

Se mere under kreds Midsjælland. Detaljeret program på kredsens hjemmeside.

Seniorsektionen

Fra 55 år er du velkommen til at deltage i seniorernes arrangementer. seniorerne@yahoo.dk / 2489 1061. Kontonummer: 5332 0000244491.

STORSTRØM

Kroatien for seniorer

23. – 30. august

Se mere under kreds Midsjælland. Detaljeret program på kredsens hjemmeside.

Cafémøder for familieplejere i Guldborgsund og Vordingborg Kommune

Første tirsdag i hver måned kl. 9.30 – 12.00. Kredskontoret, Kæpgårdsvej 2C, Nr. Alslev. Kom og mød andre familieplejere. Du behøver ikke at tilmelde dig. Vi sørger for kaffe og te. Se mere på www.sl.dk/storstrom under familieplejere, eller kontakt Ulla Janas: 5125 2360 / ujanasa@privat.dk eller Anette Worregård: 2446 7238 / anette@worregaard.dk

Cafémøder for familieplejere i Lolland Kommune

3F's lokaler, Havnegade 19, Nakskov. Første tirsdag i hver måned, undtagen januar, juli og august kl. 9.30 – 13.00. Kom og mød andre familieplejere og vær med til at debattere og få faglige input. Tilmelding er ikke nødvendig, medbring selv kaffe og evt. brød. Yderligere oplysninger: Leif Utermöhl, tlf. 2013 1566 eller leif.u@mail.dk

SYDJYLLAND

Særligt sensitive børn

25. februar kl. 18.00 – 21.00

Vejen Idrætscenter, Petersmindevej 1, 6600 Vejen. Oplæg ved Lola Jensen. Hun vil på en humoristisk måde

fortælle om sine erfaringer med særligt sensitive børn, og give nogle værktøjer og teknikker samt gode råd omkring karaktertrækket. Se mere og tilmeld dig senest den 18. februar på www.sl.dk/sydjylland

Generalforsamling for seniorenne

25. februar kl. 12.00

Vestkraftgade 1, 2. sal. Mødet starter kl. 12 med frokost i kantinen, derefter generalforsamling i lokale 102, hvor der vil blive serveret kaffe/the og kage. Se dagsorden på kredsens hjemmeside. Tilmelding senest den 17. februar til Anett Lunde på mail.snowie@esenet.dk / tlf. 5196 0573.

ØSTJYLLAND

Årsmøde for ledere og mellemledere

3. marts kl. 13.00 – 16.30

Scandic Aarhus City, Østergade 8-10, Aarhus C. Indbydelse og dagsorden til årsmødet udsendes pr. mail til alle ledere og mellemledere. Se også www.sl.dk/ostjylland. Kom og hør Lars Mogensens foredrag 'Konflikt håndtering og kommunikation i praksis'. Tilmelding senest den 17. februar på kredsens hjemmeside eller på mail: oestjylland@sl.dk

Cafémøde for familieplejere

11. marts kl. 09.30 – 12.30

Ørum Daugård Multicenter, Multicaféen, Gl. Vejlevej 47, 8721 Daugård. Vi samler op på fælles problematikker og hører nyt fra kredsen. Efterfølgende er der åbent kontor med mulighed for individuel rådgivning fra en faglig konsulent. Tilmelding senest den 4. marts på mail: oestjylland@sl.dk eller tlf. 7248 6300

Efterløns møder for medlemmer

24. marts kl. 16.00-18.00**24. marts kl. 19.00-21.00**

Pædagoguddannelsen VIA, Skejbyvej 29, Risskov. Mødet kl. 16.00 – 18.00 er for medlemmer født før 1. januar 1956. Mødet kl. 19.00 til kl. 21.00 er for medlemmer født efter 1. januar 1956. Der vil blive budt på kaffe/te/brød kl. 18.00 – 18.35. Tilmelding senest 13. marts til formand for seniorlauget Flemming Simonsen, tlf. 8657 2454, mail.flemmingogbirgit@hotmail.com

Socialpædagogernes faglige netværk

Arbejder du inden for særlige – mindre – arbejdsområder, har du mulighed for at blive medlem af et landsdækkende fagligt netværk.

Netværkene har som hovedmål at udvikle faglighed og fagets kvalitet på disse særlige socialpædagogiske arbejdsområder.

Tilmeld dig på www.sl.dk/netvaerk

Pit-stop i udsatte børn og unges liv

Af Thomas Adelskov, KL

De fleste danske børn og unge trives, men der er fortsat for mange, som har en kaotisk opvækst og har svært ved at stå på egne ben som voksne. Sammenlignet med de øvrige nordiske lande er Danmark det land, som er dårligst til at sikre børn og unges sociale mobilitet.

Det kan og skal lykkes, at flere udsatte børn og unge får et hverdagsliv, som ligner alle andres. Det forudsætter, at indsatsen nytænkes. Frem for ukritisk at tage fat i de foranstaltninger, som er på hylderne, skal der fokuseres på, hvordan vi rent faktisk støtter det enkelte barn og den unge i en positiv udvikling i et eget liv.

Derfor afholder KL den 10. marts 2015 en konference, hvor vi lancerer et udspil om udsatte børn og unge. Udspillet indeholder en række anbefalinger til en styrket kommunal indsats, som kræver medarbejdernes aktive deltagelse.

Den nyeste forskning peger på, at de mest virksomme indsatser er dem, der er tættest på en opvækst i en almindelig familie. Det kræver, at vi tilrettelægger de sociale indsatser som tidsafgrænsede 'pit stop' på vej tilbage i almenområdet.

For at den omstilling skal lykkes, skal medarbejdere og ledere på socialområdet styrke deres arbejde med virksomme metoder og have fokus på monitorering, evaluering og opfølgning. Fokus for alle indsatser bør være, om de bidrager til progression i barnets, den unges og familiens liv – hvis ikke, skal de standses og erstattes af andre indsatser.

Der vil også fremover være behov for døgnanbringelser af udsatte børn og unge, men tilbudene skal fungere mere fleksibelt, end de traditionelt har gjort, og kunne indgå i samspil med kommu-

nens øvrige tilbud. Der er behov for, at døgninstitutionerne i højere grad tilbyder intensive og tidsafgrænsede løsninger som et led i at sikre gradvis nedtrapning af indsatsen.

International forskning peger på fire forhold, der er vigtige for, at kortvarige anbringelser på institutioner skal opnå succes.

For det første skal anbringelsesindsatsen sammentænkes og integreres med andre parallelle indsatser, der gennemføres i barnets familie og netværk under anbringelse.

For det andet skal indsatsen være familiecentreret og konsekvent involvere barnets familie i behandlingsarbejdet på institutionen.

For det tredje skal indsatsen være realistisk målrettet, og for det fjerde skal der være kontinuitet i behandlingen i overgangen fra en institutionsanbringelse til de tiltag, som sker efter anbringelsens afslutning.

At omstillingen kan lykkes har vi allerede flere eksempler på. Socialpædagogen bragte i foråret en artikel fra Lolland Kommune, som handler om tilbuddet Toftegård. Her får en stærk medarbejdergruppe forvandlet et anbringelsestilbud, hvor børnene havde taget magten, til et forebyggelsestilbud med en høj faglig standard, der når børn og deres familier, som tidligere næsten var opgivet.

Vi ved efterhånden ganske meget om, hvad der har god effekt i forhold til udsatte børn og unges fremtidsmuligheder, så nu håber jeg, at vi ved fælles indsats kan få øget deres sociale mobilitet. ■

Thomas Adelskov er formand for KL's Social- og Sundhedsudvalg.

- Hvordan kan socialpædagogerne bidrage til at omsætte forskning til praksis, så vi højner den sociale mobilitet blandt udsatte børn og unge?
- Hvordan ser du på mulighederne for at omlægge de sociale indsatser til tidsbegrænsede pit-stop?

Deltag i debatten på socialpaedagogen.dk/prik